…ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

…рят-Монголой
ҮНЭН

…ой Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 44 (7952)
ФЕВРАЛИИН
20
ПОНЕДЕЛЬНИК
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Советскэ оромнай мүнөө хүсэтэ ехээр хүгжэжэ байна. Хэрбээ уран үгөөр хэлэхэ болоо һаа, бидэнэр ехэ үндэр хадын хяра оройдо гаранхайбди, тэндэһээ-мнай уг зорилго тээшэмнай—коммунистическэ общество тээшэ ошохо замаймнай үргэн ехэ горизонтнууд эли тодоор харагдана.

(Партиин XX съездэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл. КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлһээ).

…ветскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд

…ралиин 17-ной үглөөнэй заседани

…В. П. Мжаванадзын түрүү …доро нээгдэһэн февралиин …өөнэй заседани дээрэ …ЦК-гэй, Центральна …н Комиссиин тоосоото …уд зүбшэн хэлсэгдэжэ үр-

…рнүүдэй туршада съездын …ээрэһээ партиин тон томо …нуудай — Москвагай ба …ай, Украинын ба Бело… Казахстанай ба Узбеки…рузиин ба Азербайджанай, …ба Свердловскын, Горь…Алтайска хизаарай болон …он партийна организаци…лөөлэгшэд үгэ хэлээ. Тэ…эһэн үгэнүүд хадаа Цен… Комитедээ тойрон партиин …агсанхайе, тэрээнэй бата …е эли тодоор гэршэлбэ. …XIX съездһээ хойшо Цен… Комитедэйнгээ хүтэлбэри …ти туйлай ехэ худэлмэри …делегадууд омогорхолтой…өглэнэ. Тэдэгээр Н. С. … хэһэн Центральна … тоосоото элидхэл дотор …уласхооронды байдалда …ско-ленинскэ шэнжэлэл …орон доторхи ажахын …ына байгуулалтын дүнгүүд …согсологдоо, советскэ ара…а, коммунизмын гэрэл…өөдэ саашадаа дабшаха …хараалагдаа гэжэ нэгэн …тэмдэглэнэ.

…эй заседани дээрэ түрүү…нүхэр В. М. Сусловта үг… …нодарска партийна орга… Тэрэ хадаа XIX съездһээ …эрһэн саг соо Советскэ …арадууд Коммунистическэ …хүтэлбэри доро Советскэ …хүсэ шадалые бүри ехээр …, тэрээнэй уласхоорон…ундые дээшэлүүлээ, ком…ескэ общество байгуулха …урагшаа ипэнэ алхам хээ …эглэнэ. Табадахи табан…түсэбые амжалтатайгаар, …ынь урид дүүргэһэн ябадал …артиин эмхидхэлэй хүдэлмэ…э ехэ үрэ дүн болоно.

…Суслов хүдөө ажахые саа…хүгжөөхэ асуудалнуудта …ехэхэн хүбиие зорюулаа. …ахыдахи түсэблэлгын шэ… тухай КПСС-эй ЦК-гэй, …Министрнүүдэй Соведэй …хүдөө ажахын продуктнуу…а ехэдхэхэ хэрэгтэ ехэ уд…ай гэжэ тэрэ хэлэнэ. Энэ …адаа бии байгаа арга бо… болон резервэнүүдые …аглаха арга олгоо. Энэнь …жэшээ дээрэһээ харагда…эгшэ жэлдэ Краснодарска …савда жэлэйхидэ орходоо …процент ехэ ороохо та…аа. Энэ хадаа кукуруза …тэлээд ехэдхэжэ, тэрээ…ые дээшэлүүлһэнэй ашаар …. Сахарна свёкло, улһа, …э жэмэс, мяха, ноохо бо… ажахын бусад продукт…эд ехээр абтаа. Колхозуу…бааргададаггүй фонднууд, …уудай олзо доход ехэ бо…на. Мүнөө хизаарай …зуу колхозууд миллионер…ойхой.

…и делегадуудта халуунаар …нүхэр М. Торез үгэ хэлэбэ. …а француска коммунисти…артиин, Франциин ажалша… Советскэ Союзай Ком…ческэ партиин XX съездэ …ой халуун баяр хүргэбэ.

… ниитэ ажалшад, дэлхэй … бүхы түрүү хүнүүд Совет…ай арадай ажахые хүгжөө…адахи табанжэлэй түсэб ту…Директивэнүүдэй проектые …аар угтаа гэжэ нүхэр То…нэ.

…узска коммунистнууд эб …элай ба өөрынгөө ороной … гэрэлтэ һайхан байдалай …мсэхэ зуураа, хүдэлмэри…гиин тэмсэлые, социалист…ион коммунистнуудай тэм…гэдүүлхын түлөө эсэшэгүй …о. Имагтал хүдэлмэришэн … хүсэеэ нэгэдүүлхын түлөө …дундуур француска компар…ин ниитын дунда өөрынгөө …үргэдхэжэ, январиин хоёрто … парламентска һунгалтын … амжалта туйлаа.

…скэ Союзай алдарта Комму…скэ партиин баян дүй дүр…ранцузска коммунистическэ … зоригжуулна гэжэ нүхэр …тынгөө түгэсхэлдэ хэлэнэ.

… П. Тольяттида үгэ үгтэнэ. … трибунада гарахада деле…уни удаан альга ташажа угтана. Нүхэр Тольятти итальянска коммунистическэ партиин, Италиин хүдэлмэришэн ангиин, итальянска арадай бүхы демократическа ба прогрессивнэ талын зүгһөө КПСС-эй XX съездэ ахадүүгэй халуун баяр хүргэнэ. Мүнөө Итали дотор, мүн бүхы дэлхэй дээрэ коммунистнуудһаа гадна, мүн олон миллион ажалшад съезд тээшэ анхаралтайгаар хаража байна гэжэ тэрэ хэлэнэ. Танай ажал хэрэгүүд тэдээнэй сэдьхэлые этигэл найдабаряар халяана гэжэ нүхэр Тольятти мэдүүлнэ. Ажалшадые капитализмын дарлалта ба мүлжэлгэһөө сүлөөлхэ хэрэгэй илалтада, демократиин ба социализмын хэрэгэй илалтада танай шиидхэбэринүүд агууехэ партиинтнай оруулха шэнэ, гайхамшагта туһа нэмэри болохо гэжэ тэдэнэр мэдэнэ.

Нүхэр **А. Ю. Снечкус** (Литовско парторганизаци) агууехэ ород арадтай, Советскэ Союзай бүхы арадуудтай хамтадаа ажаллан, литовско арад ажахы ба культураяа хүгжөөлгэдөө ехэ амжалтануудые туйлаа гэжэ хэлэнэ. Нүхэр Снечкус Литовско промышленностиин, хүдөө ажахын туйлалтанууд тухай, табадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэхын тулада ехэ арга боломжонуудай бии байһан тухай хөөрэбэ.

Нүхэр **Ф. Е. Титов** (Ивановска парторганизаци) промышленностиие, область дотор түрүү һалбари болоһон бүд нэхэлгын промышленностиие хүтэлбэрилхэ талаар Ивановска областиин партийна организациин хүдэлмэри тухай удаан тогтожо хэлээ. Ивановска область орон дотор нэхэгдэжэ байдаг хлопчатобумажна ба штапельна бүхы бүдүүдэй 30 шахуу процентыень үгэжэ байдаг юм гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Партиин XIX съездһээ хойшо коммунистическэ байгуулалтын бүхы һалбаринуудта туйлай ехэ амжалтанууд туйлагдаа гэжэ нүхэр **Н. Н. Органов** (Красноярска парторганизаци) хэлэбэ. Тэрэ хадаа коммунистическэ байгуулалтын амжалтые Красноярска хизаарай жэшээ дээрэһээ харуулаа.

Нүхэр **А. Н. Несмеянов** (Московско парторганизаци) наукын зорилгонууд тухай хэлэбэ. Наукые саашадань хүгжөөхэ, тэрээнэй материальна базые хүгжөөхэ тушаа парти, правительство ехэ юумэ хээ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Атомай хүсые шэнжэлхэ ба тэрээниие амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар туйлагдаһан амжалтанууд хадаа советскэ наукын туйлалтын толотомо гэршэ болоно гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Нүхэр **А. И. Струев** (Молотовско парторганизаци) областиин партийна организациин хүтэлбэри тухай хэлэхэ зуураа, үнгэрэгшэ табанжэл соо тэрээнэй туйлаһан зарим амжалтануудые тэмдэглээ. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй һүүлээр хүдөө ажахые дэбжээхэ, һайжаруулха тушаа түрүүшын алхамууд хэгдэһэн байна. Промышленность үйлэдбэриингөө түсэбүүдые жэл бүри үлүүлэн дүүргэнэ.

Нүхэр **Г. А. Денисов** (Саратовска парторганизаци) өөрынгөө үгые областиин промышленностиин хүдэлмэридэ зорюулба. Үнгэрэгшэ табанжэлэй турша дотор промышленна продукци, 1950 онойхитой сасуулхада, 2 дахин шахуу ехэ болоһон байна. Электроэнергиин дутадаг ябадал областиин промышленностиин хүгжэлтэдэ һаад хэнэ гэжэ тэмдэглээд, нүхэр Денисов Саратовта хоёрдохи теплоэлектроцентралиин барилгые түргэдхэхэ, Куйбышевска ГЭС-һээ Саратов хүрэтэр электродамжуулгын үндэр вольтно линии татаха шухала гэжэ хэлэбэ.

Нүхэр **А. А. Сурков** (Московско парторганизаци) советскэ литературын хүгжэлтын асуудалнууд тушаа хэлээ. Советскэ хүнүүдэй оюун ухаанай ехэ эрилтые хангаха, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь партида культурын ажал-ябуулагшадай туһалха уялга тухай тэрэ хэлээ.

Делегадуудта халуунаар угтагдаһан нүхэр **Георгиу-Деж** Румынска хүдэлмэришэдэй партиин, хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы румынска арадай зүгһөө съездэ баяр хүргөө. Манай саг үедэ сэрэг дайе зайсуулха тодорхой арга боломжонууд тушаа, социальна элдэб системэтэй гүрэнүүдэй эбтэйгээр ажабайха, элдэб оронуудта капитализмһаа социализмда орохо формонууд тушаа КПСС-эй ЦК-гэй тоосоото элидхэл соохи теоретическэ гүнзэгы заабаринууд ба бодото тобшолнууд хадаа эб найрамдал хамгаалхын түлөө, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ туйлай ехэ удхашанартай байха гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Арадай демократическа байгуулалтын жэлнүүдэй туршада Румыниин ажалшад социализмын үндэһэ һуури байгуулгада шиидхэхы амжалта туйлаа гэжэ нүхэр Георгиу-Деж саашань хэлэбэ. Үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда болоһон румынска хүдэлмэришэнэй партиин съезд социалистическэ промышленностиие саашадань таһалгаряагүй хүгжөөжэ, тэрээнэй үндэһөөр хүдөө ажахые социалистическээр шэнэдхэхэ гэһэн зорилго табиһан байна.

Февралиин 17-ной үдэшын заседани

КПСС-эй XX съездын үдэшын заседани дээрэ нүхэр **Я. Э. Калнберзин** түрүүлэгшээр һуугаа.

КПСС-эй ЦК-гэй ба Центральна Шалгалтын Комиссиин тоосоото элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгэ үргэлжэлөө. Н. С. Хрущевой элидхэл соо политическэ, экономическа ба культурна ажабайдалаар манай партиин хэһэн угаа ехэ зохёон байгуулхы хүдэлмэриин дүнгүүд гаргагдаа, ороной саашанхи дэбжэлтын хараанууд тодорхойлогдоо гэжэ нүхэр **И. Р. Раззаков** (Киргизскэ парторганизаци) тэмдэглээ. Һүүлэй үедэ абтаһан политическэ ба экономическа ехэ хэмжээ-ябуулганууды бэелүүлгэ социалистическэ байгуулалтые бэхижүүлээ, Советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые ургуулаа, арадай политическэ эдэбхиие дээшэлүүлээ, хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай холбоо барисаае, манай ороной ахадүүтэй хани барисаае бэхижүүлээ.

Партиин Центральна Комитет олониитын дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри оролдосотойгоор ябуулха талаар жэшээ харуулха зуураа, хүтэлбэриин хэмжээ дээшэлүүлхые партийна бүхы организацинуудһаа эринэ гэжэ нүхэр Раззаков онсо тэмдэглээ. Киргизиин партийна организаци ажал-ябуулгаяа һайжаруулаа, гэбэшье эмхидхэлэй хүдэлмэриин дутуу дунданууды зайсуулжа шадаагүй.

Советскэ бүхы республиканууды ажахы тон түргэнөөр хүгжөөгдэхөөр зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдэй проект соо хараалагдаһан байна. Эдэ республиканууды эрилтэнүүд ба хэрэглэмжэдэ партиин Центральна Комитет, Советскэ правительство ленинскэ ёһоор анхарал ехэтэйгээр хандана гэжэ нүхэр Раззаков хэлээ.

Нүхэр **В. Червенковэй** трибунын дэргэдэ ерэхэдэ, съездын делегадууд тэрэниие хани ёһоор угтаа. XX съездэ, советскэ коммунистнууд болон советскэ бүхы баатарлиг арадта Болгарска коммунистическэ партиин, Болгариин бүхы арадай зүгһөө ахадүүгэй халуун баяр тэрэ хүргөө.

—Гадаадын политикын талаар, мүн дотоодын политикын талаар һүүлэй жэлнүүдтэ Советскэ Союзай туйлаһан бүхэдэлхэйн—түүхэтэ амжалтануудаар бүхы дэлхэйн ажалшадтай хамта болгарска арад үнэн зүрхэнһөө баясана,—гэжэ В. Червенков мэдүүлээ.—Хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы дэлхэйн арадуудай агууехэ вождь Владимир Ильич Ленинэй байгуулһан дэлхэй дээрэхи эгээн хүсэн түгэлдэр ба сэсэн мэргэн партиһаа манай парти һургаал абадаг байгаа, абанашье, саашадаашье абаха байна.

Коммунистическэ партитай ба Советскэ Союзай арадуудтай манай партиин, манай бүхы арадай хизаарлашагүй ехээр һаналаа нэгэдэдэг байһые, мүн коммунизм тээшэ тэдэнэй зоримгойгоор гаргаһан замай түлөө, агууехэ үльгэр жэшээгэйнь түлөө, һайн һайхан туһаламжын түлөө, эб найрамдалай ба бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй аша туһын тулада, тэдэнэй хэжэ байһан бүхы юумын түлөө гүнзэгы ехэ һайшаалай ба дурлалай мэдэрэлые энэ трибуна дээрэһээ мэдүүлхыемнай съездэ түлөөлэгшэдынь боложо ерэһэн бидэнэртэ Болгариин коммунистическэ партиин Центральна Комитет даалгаһан байна.

Болгарска арадта Советскэ правительствын һаяхан үзүүлһэн шэнэ ехэ туһаламжын түлөө тус арадай үнэн зүрхэнэй баясхалангые хүлеэн абыт, хүндэтэ нүхэд ба ханинар. Хани барисаанай болон экономическа талаар үнэн сэдьхэлэй харилсан ажалалгын ёһо гуримуудые хүтэлбэри болгон Советскэ правительство хадаа тракторнуудые, комбайнуудые, виндроуэрнүүдые болон хүдөө ажахын бусад машинануудые худалдажа абахын тулада, тэрэшэлэн азотно-тукова, суперфосфатна заводуудые барилгада хэрэгтэй болохо түхеэрэлгэнүүдые, проектнэ хүдэлмэри болон техническэ туһаламжын түлөөһэ түлэхын тулада 370 миллион түхэриг Болгариин Арадай Республикада удаан болзороор ба ашагтай байхаар үгэһэн байна.

Бидэнэр, болгарска коммунистнууд, энэ съездын хүдэлмэреэр улам зоригжон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин агууехэ түгэлдэр дүй дүршэлые творческоор хэрэглэн, марксизм-ленинизмын бүгэдые илагша һургаалые хүтэлбэри болгон, хүдэлмэреэ эсэшэ сусашагүйгөөр һайжаруулхын, социалистическэ байгуулалтын хүтэлбэри нарижуулхын тулада бүхы хүсэлэл оролдолгоёо гаргахабди.

Удаань Венгерскэ ажалшадай партиин ба венгерскэ арадай зүгһөө нүхэр **М. Ракоши** амаршалгын үгэ хэлээ. Зал соо һуугшад удаанаар альга ташан, тэрэниие угтаа.

—КПСС-эй XX съездэ бүхы түрүү хүн түрэлтэн гол анхаралаа мүнөө хандуулна,—гэжэ нүхэр Ракоши хэлээ. — Съездын хүдэлмэридэ венгерскэ арад тон ехэ анхарал хандуулна. Зургаадахи табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан угаа ехэ хэмжээ-ябуулганууды Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэреэр Советскэ Союзай арадууд бэелүүлжэ шадаха гэжэ Венгерскэ ажалшадай парти, венгерскэ арад этигэнэ. Энэ түсэбые бэелүүлгэ эб найрамдалые хамгаалха агууехэ хэрэгтэ тон ехэ туһа нэмэри болохо байна. Энэ съезд бүхы дэлхэйн ажалшадта шэнэ хүсэ нэмээхэ, шэнэ ажабайдал зохёон байгуулжа, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэжэ байһан арадуудые угаа ехэ дүй дүршэлөөр баяжуулха байна.

Советскэ Союзай сүлөөрэлгын тэмсэлэй илалта түгэлдэрөөр дүүрэһэнэй ашаар Венгри эрхэ сүлөөтэй ба бэеэ даанхай байдалтай болоһон байна. Венгриин арад хэтэ үеын дарлалтаһаа сүлөөрөөд байхадаа, золтой жаргалтай, һаруул һайхан ерээдүйгөө зохёон байгуулхын тулада сүлөөтэйгөөр ажаллажа шадаха болоо. Тиимэһээ венгерскэ бүхы ажалшан арад Советскэ Союзай арадуудта, Советскэ Союзай алдарта Коммунистическэ партида баясхалан хүргэжэ, дурлажа байһанаа элишэлэн мэдүүлнэ.

Венгерскэ ажалшад хоёрдохи табанжэлэйнгээ түсэбые мүнөө бэелүүлжэ оробо. Энэ табанжэлэй үедэ социалистическэ индустриализацилгын политика үргэлжэлүүлэгдэхэ, социализмын бата бэхи үндэһэ һуури табигдаха байна гэжэ нүхэр Ракоши тэмдэглээ.

Үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Ракоши иигэжэ хэлээ:

—Марксизм-ленинизмын илалта түгэлдэр үзэл сурталай туг доро үнгэржэ байһан КПСС-эй XX съезд хадаа Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин бата бэхи нэгэдэлые, тэрэнэй нягта жагсаалые эли тодоор харуулхаһаа гадна, пролетарска интернационализмын, арадуудай ахадүүгэй хани барисаанай үзэл сурталай бата бэхи байһые мүн лэ харуулна. XX съездын бүхы шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдээ ехэ амжалта туйлахыень Советскэ Союзай Коммунистическэ партида Венгерскэ ажалшадай партиин Центральна Комитедэй зүгһөө, венгерскэ арадай зүгһөө үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

Удаань нүхэр **Г. М. Маленков** үгэ хэлээ.

Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл бүхы партиие, бүхы советскэ арадые өөһэдынгөө урда табигдажа байһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ ехээр зоригжуулха байна,—гэжэ нүхэр **Н. Г. Игнатов** (Горьковско парторганизаци) үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

***

Коммунистическэ партиин XX съездын нэрэ дээрэ эдэ үдэрнүүдтэ хэдэн олон зуун телеграмманууд болон бэшэгүүд абтана. Эдэ бэшэгүүд бүхэн түрэл партидаа советскэ арадай хизаарлашагүйгөөр дурладаг байһые, Советскэ ороной олониитэ арад зоной ба Коммунистическэ партиин хоорондохи эбдэршэгүй нэгэдэлые гэршэлэн харуулна.

(ТАСС)

КПСС-эй XX съездын 1956 оной февралиин 15-най үдэшын заседани дээрэ нүхэр Д. Т. ШЕПИЛОВЭЙ хэлэһэн үгэ

Нүхэдүүд! Коммунистическэ партиин XX съездэ Центральна Комитедэй элидхэһэн тоосоото элидхэл мүнөө сагай уласхоорондын оршон байдалые гүн гүнзэгыгөөр, марксистско-ленинскэ ёһоор, бүхы талаарнь шэнжэлэн харуулаа. Манай орон доторхи ажахын, гүрэнэй ба культурна байгуулалтын дүнгүүд элидхэл соо научна ёһоор согсологдонхой. Гэхэтэй хамта, ойрын жэлнүүдтэ арадай ажахыда бэелүүлэгдэхэ ехэ ехэ зорилгонууд табигдаһан, научна коммунизмын үзэл сурталай илан мандахын түлөө тэмсэхэ аласай хараае тодорхойлдог марксистско-ленинскэ теориин шухала заабаринууд үгтэһэн байна.

Партиин хүтэлбэриин ленинскэ түхэл шэнжэдэ тааруу, Центральна Комитедэй бүхы хүдэлмэридэ, манай партиин бүхы ажал-ябуулгада нэбтэрэн ороһон шанарнууд: шэнэ юумые мэдэрэн абалга, творческо ёһоор шэнжэлэн бэдэрхэ ба үүсхэл гаргаха эрмэлзэл, дутуу дунданууд тушаа эбсэшэгүй байдаг ябадал ЦК-гэй тоосоото элидхэлһээ харагдана.

Үнэхөөрөөшье тиимэ. Уласхоорондын харилсаануудай талаар абаад үзэе. Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын тула һүүлэй үедэ Центральна Комитедэй зүгһөө ямар зоримгой үүсхэлнүүд, али тухай шухала алхамууд хэгдээ гээшэб. Энэ хэрэгнай эрхим зэргын үрэ дүнгүүдые үгөөд, тэрээниие Зүүн ба Баруун тээхи оронуудай арад зон ойлгон мэдэржэ байна.

Дотоодын политикын талаар абаад үзэе. Социалистическэ экономикын элдэб һалбаринуудтахи байдалые Центральна Комитет сэсэн бэрхээр шэнжэлэн сэгнэжэ, манай ажахыдахи ашаглагдаагүй байһан угаа ехэ арга боломжонуудые элирүүлээ, Эхэ оронοймнай баялигай, хүсэ шадалай үндэһэ һуури болгошо социалистическэ үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые хүсэн түгэлдэрөөр хүгжөөхэ агууехэ зохёон байгуулхы хүдэлмэридэ советскэ ороной ажалшадые элсүүлэн хандуулаа. Центральна Комитедэй энэ үүсхэлынь, олониитын дунда партиин ябуулдаг асари ехэ эмхидхэлэй, хүмүүжүүлхы хүдэлмэринь үнэхөөр баян дэлгэр аша үрэеэ үгтэһэн байна.

Манай партиин политикын үнэн зүбыень, бүхы гүрэнэй үндэһэн эрилтэнүүдые, арадай эрилтэнүүдые хараада абадаг байһыень элирхэйлдэг шиидхэхы ба объективнэ нэгэ гэршэ жэшээ бии юм. Тэрэмнай — партиин бүхы хэмжээ-ябуулганууды олон түмэн ажалшадай нэгэн һаналтайгаар дэмжэдэг ябадал, партиие, тэрэнэй Центральна Комитедые тойрожо хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, советскэ интеллигенциин эмхидэн жагсаһан агууехэ нэгэдэл болоно. **(Альга ташалга).**

Хэтэдээ мүнхэ һургаалай—марксизм-ленинизмын агууехэ, хамагые иладаг хүсые эли тодоор гэршэлэн харуулагша Центральна Комитедэй тоосоото элидхэлые манай съездын удаа бүхы партиин, бүхы советскэ арадай, бүхы дэлхэйн түрүү хүнүүдэй ехэтэ һайшаан угтахань лабтай. **(Альга ташалга).**

***

Тад ондоо хоёр системын — социалистическэ ба капиталистическэ системэнүүдэй — хүгжэдэг ёһонууд нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл соо тон эли тодоор шэнжэлэн харуулагдаа. Мүнөөнэй үе хадаа капиталистическэ системын задаралгын ба хосорон һалалгын үе, шэнэ, социалистическэ системын тогтон бүридэлгын ба һалбаран мандалгын үе болоно гэһэн агууехэ Ленинэй заабариин үнэн зүбые түүхын хүгжэлтэ арсашагүйгөөр баталан харуулаа. Капитализм хамагые эзэмдэгшэ, нэгэ ниитэ системэ байхаяа болёо гэжэ мүнөө хэлэбэл, дутамаг байха болонхой. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай эсэстэ бүхэдэлхэйн-түүхэтэ хубилалта болохын урда тээ тиигэжэ хэлээ һаа, зүб байха байгаа. Социалистическэ харилсаан мүнөө гансал манай орон дотор бэшэ, мүн Европын болон Азиин хэдэн олон оронуудта батажан мандаад, социализм гээшэмнай дэлхэйдэхи улам ургажа, бэхижэжэ байгаа системэ болонхой.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай урда тээ социалистическэ системын хубида дэлхэйн бүмбэрсэгэй газар дайдын 17 процентнь, хүн зоной 9 процент шахуунь, дэлхэйн промышленностиин бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэй миин 7 процентнь хүртэдэг байһан юм. Мүнөө социалистическэ лагериин оронууд дэлхэйн бүмбэрсэгэй газар дайдын 25 үлүүтэй процентые, бүхы хүн зонойнь 35 үлүүтэй процентые эзэлнэ, дэлхэйн промышленностиин бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэй 30 шахуу процентнь эдэнэй хубида хүртэнэ.

Социалистическэ системэ урдань, ниитын нэгэ формациин нүгөөдэеэ халан һэлгэхэ үедэ хэзээшье үзэгдөөгүй түргэнөөр мүнөө батажан мандажа байна. Богоолнуудые зарадаг ажахын системэһээ булюу һайнаа тодоруулан харуулхын тула, үйлэдбэриин диилэнхи гол арга боложо батажахын тула феодализмда хоёр зуу гаран жэл хэрэгтэй болоһон байгаа бшуу. Феодальна системэһээ булюу һайн байһанаа тодоруулхын тула, индустриальна хүгжэлтын дээдэ шатада хүрэтэр дэбжэхын ба дэлхэйн системэ боложо бүридэхынь тула ажахын капиталистическэ системэдэ зуун табяад жэл хэрэгтэй болоһон байха юм. Социалистическэ системэ капитализмһаа бүхы талаараа булюу һайн байһанаа гушаад жэл соо баталан харуулаад, хододоо хүгжэн дэбжэжэ байдаг дэлхэйн системэ болоо.

Түүхын баримтанууд иимэл байна. Тиигэбэшье, эдэ баримтануудта зүришэн, буржуазиин үзэл суртал номногшод мүнөө сагай капитализмын үмхирэн һалажа, үхэн хосоржо байһые харуулһан научна сэгнэлтые буруушааха гэжэ, капитализмые һалбаран хүгжэжэ байдаг бүтэн юумэ шэнгеэр харуулха гэжэ һэдэнэ. Бүри һаяшаг, январиин 5-да США-гэй конгресстэ президентын эльгээһэн бэшэг соо: «Манай экономико... хүгжэн һалбаралгын талаар үзэгдөө дуулдаагүй ехэ дэбжэлтэ туйлаа» гэжэ хэлэгдэнэ.

Тиимэ байна гү? Тоо мэдээнүүдые хараад үзэебди. Капиталистическэ оронуудтахи промышленностиин бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэй хэмжээн һүүлэй 26 жэл соо 93 процентээр гү, али хоёр дахинһаа багаар нэмэгдэнь, харин Советскэ Союз дотор —20 үлүүтэй дахин нэмэһэн байна. Гэхэ зуура, капиталистическэ промышленностиин энэ өөдэгүйхэн ургалтань **хайшан гэжэ** туйлагдааб? гэһэн асуудал гарана. Тиигэжэ үйлэдбэрилгын бага зэргээр ургаха арга олгоһон дүрбэн гол нүхэсэл тухай шэнжэлэл нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл соо үгтэнхэй. Тэдэнэй нэгэн тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэхые хүсэхэ байнаб.

Промышленна үйлэдбэрилгэеэ хорёод гаран жэл соо 134 процент нэмээһэн, эгээн хүгжэнги капиталистическэ орон болохо Америкын Холбоото Штадуудые абаад үзэе. Баримтанууд дээрэһээ харахада, **дайн сэрэгтэ бэлдэжэ,** буу зэбсэг олоор хэһэнһээ боложо үйлэдбэрилгынь хэмжээн ургаһан, дэлхэйн хоёрдохи дайн американска монополинуудта угаа ехэ олзотой хэрэг байжа, промышленна үйлэдбэрилгэнь 1943 он хүрэтэр хаба соогоо нэмэһэн байгаа. Теэд дайнай дүүрэмсээр американска промышленность үйлэдбэрилгэеэ 30 шахуу процент хороохо баатай болоо һэн. Тэрэнэй удаа хоёр дахин—1948—1949, 1953 онуудта кризистэ дайрагдан уруугаа ороһон юм. Мүнөө США-гэй промышленность 1943 ондо туйлаһан хэмжээгээ үлэ мэдэг үлүүлэнхэй.

Бүри яаралтайгаар зэбсэглэхэ, экономикоёо дайн сэрэгтэ бэлдэхэ зэргээр ажахыгаа нааханууп шангадхаха гэжэ американска монополинууд һэдэнэ. Национальна доходой тон ехэ хубинь гүрэнэй бюджедээр дамжуулан сэрэгэй захилнуудые түлэхын тула гаргашалагдадаг байха юм. Гүрэнэй-монополистическэ капитализмын элдэб формонууд бүри ехээр дэлгэрүүлэгдэнэ. Бүтээн гаргагдаһан һүрэг ехэ зүйл, түүхэй эдэй ресурснууд аша

(*Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта*)

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX с

КПСС-эй XX съездын 1956 оной февралиин 15-най үдэшын заседани д нүхэр Д. Т. ШЕПИЛОВЭЙ хэлэһэн үгэ

(Үргэлжэлэл)

туйһагүй сэрэгэй хэрэглэлдэ зорюулагдадаг гү, али стратегическэ нөөсэ болгогдоод, дараатай хэбтэжэ байдаг. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ США-гэй сэрэгэй гаргаша бүхы дээрээ 340 миллиард доллархоо дээшээ болоо.

Буу зэбсэгүүдые түхеэрхын тула туйлай ехэ мүнгэ зөөри гаргашалдаг ябадал гүрэнэй бюджедые ходоодоо гарзада оруулха, мүнгэн сангай хэрэгэй задагайралга тохёолдуулхань зайлашагүй. 1954 ондо эрьесэдэ байһан мүнгэнэй хэмжээе дайнай урда тээхи үетэй жэшэбэл: Англида—3,5 дахин, США-да—4,7 дахин, Канадада—6 дахин, Францида—23 дахин, Италида—80 дахин, Японидо—200 дахин ехэ болоо. 1954 ондо байһан мүнгэнэй единицын бодото үнэ сэнгые 1938 онойхитой жэшэбэл: американска долларай — 46 процент, английска фунт стерлингын—31 процент, французска франкын—3,7 процент, итальянска лирэй—2 процент, японско иеней—0,5 процент шахуу болоһон байгаа. 1955 ондо Холбоото Штадуудай гүрэнэй ба энгэй элдэб үринүүдынь (американска мэдээнэй ёһоор) 600 үлүүтэй миллиард доллар болоһон байна. Энэ тоо США-гай национальна бүхы баялигай гурбанай хоёр хубиһаа үлүү болоно.

Эдэ бүгэдэ хадаа мүнөө сагай капитализмын бодото шэнжэ болоно: энэнь саг үргэлжэ дайн сэрэгтэ бэлэдхэн хөөргэжэ байха эрилтэ табина. Гэбэшье, сэрэгэй хэрэглэлдэ гүрэнэй зүгһөө хэгдэдэг хэдэн миллиардын захилнууд, түримхэй ябуулганууд экономическа кризисэй бололгые саг зуура һаатуулха гү, али тэрэнэй һүжэрэлгые саг зуура зогсоожо болохо байна. Корейдэ дайнай болоһонтой дашарамдан Америкын Холбоото Штадуудта тиимэл юумэн болоһон байгаа. Мүнөөшье баруунгерманска дивизинүүдые эмхидхэн байгуулха, зэбсэглүүлхэ гэһэн ехэ түсэбүүдэй дүүргэлтэ болгогдожо захалхатай дашарамдан, тиимэ юумэн боложо байнхай. Тиигэбэшье, кризисэй бололгые саг зуура һаатуулха гү, али экономическа объективнэ хуули ёһонуудай бэелэлгые зайсуулха гэшэ хоёр ондоо юм.

Американска прогрессивнэ экономист Люмер энэ асуудал тушаа иигэжэ бэшэнэ: «Монополистическэ капитал сэрэгэй үйлэдбэриие экономическа кризисүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэхэ шухаг арга мэтээр хэрэглэхэ зуураа, бэе бадайруулдаг хоро уужа һанаагаа заһадаг үбшэнтэнэй түхэлтэй болоно. Тэдэ, дахин, бүри ехээр тиимэ хоро хэрэглээл һаа, үбшэнгынь буураһан хэбэртэй бололдог юм. Саащадаа тэрэ хороной бадайруулан һамааруулха шадалынь улам хорожо, үбшэнгынь ехэ боло болоһоор—эсэсэй эсэстэ тиимэ үбшэнтэй хүнэй бэе махабадынь бүримүһэн үхэдхэн һаладаг бшуу».

Дайнай хойто тээхи экономическа хүгжэлтэһөө шалтагаалан, капиталистическэ хүгжэлтын саашадаа бүри жэгдэ тэгшэ бэшэ, гэнтэ өөдөө гараха, уруугаа орохо ябадал тохёолдоо. Ажалшан зониие бүри ехээр мүлжэжэ, экономикоёо дайн сэрэгтэ бэлдэдэг, алба налогой гасаланда улам ехээр оруулдаг ябадал хүн зоной худалдан абаха шадалые бүри бага болгоно, элдэб хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг һалбаринуудай зогсохо, город хүдөө тосхон хоёрой хоорондохи зүришэлдөөнэй хурсадаха, бүхы экономикын нэгэ шэглэлтэйгээр хүгжэхэ ябадал тохёолдуулна, экономическа ехэ кризисэй, бусад социальна доһолгоонуудай болохо шалтагаан нүхэсэл зайлашагүй бэлэдхэдэг байна.

Экономическа бэрхэшээлнүүдэй улам һүжэрхөө байһантай дашарамдан, түүхэй эд абаха газарай түлөө, худалдаа хэхэ дэлгүүрнүүдэй түлөө тэмсэл айхабтар шангаар дэлгэрнэ. Хүдэлмэришэн ангиин зарим талаар гү, бүримүһэн үгырэн хоо һоролтын, таряашадай үгырэлтын нүлөөн доро капиталистическэ дотоодын дэлгүүрнүүд бүри ехээр хороогдожо байхадань, харин социалистическэ хүгжэлтын замда хэдэ хэдэн оронуудай ороһон ушар, империализмын колониальна системын бутаран унажа, һалажа үргэлжэлһөөр байһан ушар · гадаадын дэлгүүрнүүдэй хорохо ябадал тохёолдуулаа. Дэлхэйн элдэб оронуудай хоорондохи үни холоһоо хойшо бүрилдэн бии болоһон худалдаа наймаанай холбоо баһисаае зорюута таһалаад, социалистическэ оронуудтай худалдаа наймаа хэхэ хэрэгтэ һаад ушаруулжа байгша американска монополинуудай политика дэлгүүрнүүдэй асуудалые улам бэрхэтэй болгоно, монополинуудай арга боломжые хаһана. Дэлгүүрнүүдэй, түүхэй эд абаха газарнуудай түлөө империалистическэ хүсэнүүдэй хоорондохи тэмсэл, түбхын-

түрүүн США Англи хоёрой хоорондохи тэмсэл тон хурса шэнжэтэй болоод, дайнай хойто тээхи доһолгоонуудай һүүлээр нэгэ бага тэнхэһэн хоёр гүрэн—Баруун Германи ба Япони мүнөө тэрэ тэмсэлдэ хабаадажа захалаа.

Гадаадын үзэгдэлнүүдэй саана далдалагдажа байдаг гүн шалтагаануудые хаража үзэбэл, капиталистическэ системын хүгжэлтэтэй холбоотой хэрэг ушар иимэ байна. Тиимэһээ, хорёод онуудай дундуурхи үедэ орходоо мүнөө сагта капитализмын тохоролго тухай, бага сагааршье, условно ба зарим тэдышье тохоролго тухай хэлэжэ болохогүй.

Гэхэ зуура, капиталистическэ үйлэдбэрилгэ саг үргэлжэ унаха ёһотой гэһэн база бүдүүлиг тобшолол хэһэнэй хэрэггүй. Капитализм «зогсошоо» гэдэг теориие — империализмын үедэхи капитализмын үмхирэн муудахадань үйлэдбэриин хүсэнэй «тагжалга», техническэ алибаа дэбжэлтын зогсолго болоһон шэнгеэр ойлгодог алдуутай, научна бэшэ ойлгомжые марксистнууд-ленинецүүд хододоо эрид шууд буруушаадаг байгаа.

Эгээн ехэ ашаг олзо олохын хойноһоо шунадаг ябадал, дэлгүүрнүүдтэ хабаадагшадые хорооһон ушар капиталистическэ оронуудай хоорондын, тэдэнэй монополинуудай хоорондын конкуренциие туйлай шанга болгоно, тэрэ конкуренциинь гол капиталаа һэльбэхые зайлашагүй баадхана. Хэдэ хэдэн һалбаринуудаар техническэ горьтойхон дэбжэлтэ болоно, бүтээсэ ехэтэй шэнэ түхеэрэлгэ ашаглагдана, нарижуулан һайжаруулха али бүхы арганууд хэрэглэгдэнэ. Хоёр шэглэлэй хоорондохи тэмсэл—техническэ зогсолго, доройтолго тээшэ абаашаха шэглэлэй, тэрээнһээ тад ондоо шэглэлэй—эгээн ехэ ашаг олзо олохын түлөө монополинуудай үрьдилдэһэнэй эсэстэ техникын ургаха забдалгын хоорондохи тэмсэл империализмын онсо шэнжэнь болоно гэжэ Ленин тэмдэглэһэн юм.

Ажалшадай ажамидаралда капиталистическэ монополинуудай добтолдог ябадал, капиталистическэ гол оронууд дотор хүдэлмэригүй ба хүдэлмэригүй шахуу хүнүүдэй улам олошоржо байһан ушар, үнэ сэнгэй тон ехээр хүндэрэлгэ, эд товар үйлэдбэрилдэг жэжэ эзэдэй улам үгырэлгэ, алба налогой гасаланда оролгын бүри ехэ бололго—эдэ бүгэдэнь ажал ба капиталай хоорондохи зүришэлдөөе улам хурсадхана, яаралтайгаар зэбсэглэлгын политикада эсэргүүсэн, капиталистическэ дарлалтын бүхы системэдэ эсэргүүсэн ажалша олониитын бүри шангаар тэмсэхэ ябадал зайлашагүй үүсхэнэ.

***

Нүхэдүүд! Капиталистическэ системын гол түб газарнуудтахи—метрополинууд доторхи зүришэлдөөнэй хурсадахатай хамта, өөһэдынгөө эрхэ сүлөөгэй, бэеэ дааха байдалай түлөө тэмсэгшэ колониальна олон оронуудай арад түмэнэй илалта түгэс тэмсэлэй бүхэдэлхэйн-түүхэтэ хүдэлөөн улам эршэмтэйгээр дэлгэржэ байна гэжэ ЦК-гэй тоосоото элидхэл соо хэлэгдэв.

«Капитализм хадаа газар дэлхэйн диилэнхи олонхи хүн зониие үсөөхэн тоото «түрүү» оронуудай зүгһөө колониальна гуримаар дарлаха, мүнгэнэй талаар хашаха, зобоохо бүхэдэлхэйн системэдэ дамжан ороо» гэжэ Ленин зааһан юм. (Зохёолнууд, том 22, нюур 179).

Капитализм колониальна дарлалтын адар ехэ пирамида бии болгоо. Тэрэнэй хяра орой дээрэнь сагаан расын үсөөхэн гүрэнүүд байдаг, тэрээнһээ доогошогуур — колониальна «эзэмдэгшэдһээ» дулдыдадаг талаараа ондо ондоо зиндаатай оронууд байдаг, гэхэ зуура, энэ ехэ пирамидань хамаг эрхэһээ хаһагдаһан богоол-арадуудта айхабтар хүндэ дарлалта болон буудаг байгаа. Империализмын элитэ идеолог, Британска империин «эсэгэ» Сесил Родс гэгшын тон тодорхойгоор харуулһан байдал XX зуунжэлэй эхин дээрэ бүридэһэн юм. Бусадай газарые булимтарха гэдэг хобдог колонизаторнуудай хомхолзол шунахайралгые тодорхойлон тэрэ Родс иигэжэ хэлэһэн байгаа: «Дэлхэй барандаа шахуу хубаагданхай, тэрээнһээ үлэһэн юумэнь мүнөө хубаагдажа, эзэлэгдэжэ, колони болгогдожо байна. Һүниндөө огторгойдо яларан байдаг одо мүшэдтэ хүрэжэ шадахагүймнай яагаашье гэмшэлтэйб даа! Хабынгаа хүрэхэ һаа тэдэ планетэнүүдые эзэмдэн абаха һэм; тиигэжэ ходо бододог агшаб. Тэдэнэй айхабтар тодо хурсаар аад, анар холо яларжа байхадань хара буухаар лэ байна даа». **(Зал соо шэмэтэй болоно)**. Империалистическэ дарлагшад колониальна гуримые ходо байха юумэн шэнгеэр тоолодог, баагүй һайн «зайлашагүй» байдал гэжэ харадаг байха юм. «Огторгойдо наранай мандажа байгаа сагта английска туг Бирма дээрэ хиидэжэ байха...» гэжэ английска генерал-губернатор лорд Дальхаузи бэедээ найдангяар мэдүүлһэн юм.

Түүхэ дээрэһээ харахада, колонизаторнууд одо мүшэдтэ хүрэжэ шадаагүй, харин газар дэлхэй дээрэ, колониальна үргэн ехэ дайдада национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй долгин улам ехээр орьёлон сасаржа байна.

Октябрьска социалистическэ революци боложо, империализмда, тэрэнэй тылдэ туйлай шанга сохилто хэһэн юм. Бидэнэй хараһаар байхада, колониальна арадуудые дарладаг тэрэ ехэ пирамидань зада һүрэжэ байна. 1939 ондо колониальна ба бэеэ даагаагүй оронууд дотор 1,5 миллиард хүн зон бии байһан юм. Мүнөө 1 миллиард 200 миллион үлүүтэй хүн колониальна, колониальна түхэлэй дулдыдалгын гэнжые таһа татажа хаянхай байна.

Агуухэ Хитад орон империализмын ба феодальна харилсаануудай гэнжые таһа сохижо, шэнэ ажабайдалай замда ороо. Гэхэ зуура, зарим нэгэн хүнүүд Хитадай Арадай Республикые мэдэрхэ дурагүй байһаар. Тэдэ Хитадай агуухэ революцида американска резолюци хэрэггүй гэжэ арадай дунда тон зүбөөр хэлсэдэг. **(Нэрьемэ альга ташалга)**. Хүн зонойнгоо тоогой талаар дэлхэй дээрэ хоёрдохи һуури эзэлдэг орон—Инди; тэрэшэлэн Индонези, Египет, Бирма болон бусад оронууд колониальна дарлалтын гэнжые хамхалан хаяад, национальна бэеэ дааһан байдалтай болоо. Арабска Зүүн зүгэй, Африкын, Латинска Америкын оронуудтахи арадуудай урган мандаха агуухэ хүдэлөөн эхилээ. Колониальна дарлалтын хорото муухай системэ бүхы талаараа буруу һүрэжэ байнхай.

Гэбэшье, колониальна дарлалтые үлөөхэ гэжэ хүсэгшэд диилдээд һалаха дурагүй, харин түүхые гэдэргэнь бусааха һэдэлгэ гаргадаг байһыень мартажа болохогүй. Тэдэнэр Азиин болон Африкын зонодохи, Дүтын ба Дундахи Зүүн зүгэй шухала газарнуудтаа бэхижэхэ гэжэ оролдодог, Азиин арадуудые хоорондонь хёморуулха, арабска арадуудые хоорондонь хёмороохо гэжэ һэдэдэг байха юм.

Тусхайлан хэлэбэл, колонизаторнуудай түсэбүүд дотор мүнөө Африка онсо һуури эзэлнэ. Американска журналист Джон Гантер африканска асуудалда зорюулһан ном дотороо иигэжэ бэшэнэ: африканска түби «өөрынгөө стратегическэ байдал дээрэһээ, шухала түүхэй эдээр элбэг байдаг дээрэһээ, мүн манай саада хилэ байһан ушарһаа, баруун оронуудта имагта шухала удхашанартай. Азиин ехэхэн хубинь алдагдаа, Африка лэ үлөөд байна».

Колониальна дарлалтые хамгаалан номногшод колониальна оронууд дотор империалистическэ гүрэнүүдэй дүүргэдэг «болбосоруулгын үүргэ» тухай шашалдадаг юм. Шэнэ ёһоной колониальна дарлалтын политика гээгдэнги оронуудта экономическа, культурна «туһаламжа» үзүүлнэбди гэһэн хуурмаг үгэнүүдээр далдалагдадаг. Гэхэ зуура, колониальна ба бэеэ даагаатүй оронуудтахи бодото байдалые ямаршье гоёлтонүүд халхалжа шадахагүй байна. Колонизаторнууд, жэшээлхэдэ, Африкада юу асарааб? Африкын хүн зоной тон олонхинь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһаар. Жэшээнь, Нигериин 133 мянган хүн зондо, Трансваалиин 150 мянган хүн зондо нэжээд врач хүртэдэг. Английска журналай тооложо гаргаһанай ёһоор, Ньясаленддэ ажаһуудаг африканецуудай дундуур салин хүлһэн (налогынь дараад байхада) амидаралда шухала доодо зэргын эрилтын 20-һоо 40 процент хүрэтэр болодог байха юм. Хойто Родезиин шахтер-африканец шахтер-европеецтэй адли хүдэлмэри хэһэн аад, хэдэ дахин бага салин хүлһэ абадаг. Гадаадын колонизаторнууд һанаанда багтахагүй ехэ ашаг олзо тэндэһээ олодог байна.

Капиталистическэ дэлхэйе зонхилогшодой элирүүлэн харуулха дурагүй, колониальна эзэмдэлгэдэ ороһон үргэн ехэ өндоошье дайда бии юм. Тэрэнь Латинска Америкын оронууд болоно. Тэдэ оронуудай олонхид американска томо монополинуудай аграрно-түүхэй эдэй нэмэри хабсаргалтанууд болгогдоод, экономиконь өөдэгүй, муугаар хүгжэжэ байдаг. Латино-американска хэдэ хэдэн оронуудтахи хүн зонойнь ажабайдалай хэмжээн тон бага байна. Жэшээлхэдэ, Перу гэдэг урда-американска республикын хүнүүд дунда жэшээгээр гушаад гара наһа хүрэдэг байһаниинь американска хэблэлдэ тунхаглагдаһан тоо мэдээнүүдһээ элирнэ. Латинска Америкын оронуудтахи американска монополинуудай ашаг олзын дунда жэшээнэй нормо Америкын Холбоото Штадуудтахиһаа хоёр дахин ехэ байдаг. США-гэй гадаадын капиталовложениин гурбанай нэгэ хубиһаа ехэнь тэдэ оронуудта гаргагдадаг юм. Хойто-американска монополинуудай латино-американска оронуудта үлүү ехэ эрхэтэй байхын түлөө али болохоор оролдодогынь гайхалтай бэшэ. 1954 он дотор Гватемалада болоһон ушарнуудһаа харахада, тэдэ монополинууд дарлагдаһан арадуудай дураа гуталгые номгодхон дарахын тулада интервенци хэхэһээ тунхаридаггүй байна.

Капитализмын оронуудтахи зонхилолгын ба мэдэлдээ барилгын системэ бодото дээрээ иимэ байна. Тиимэһээ, капиталистическэ дарлалтын ёһо гуримые, колониальна дарлалтын ёһо гуримые «сүлөөтэ байдал» гэжэ нэрлэдэг, империализмын суртал номногшодой хүсэлэлгэнь бодото ойлгомжые буруу болгоһон, хүн түрэлтэнэй һэшхэлые доромжолһон хорото муухай ааша болоно.

***

Нүхэдүүд! Капиталистическэ системэтэй жэшээд үзэбэл, социалистическэ ниитын системын арсашагүй булюу байһаниинь түүхын ябаса дээрэһээ тодорон харагдана.

Экономическа хүгжэлтын эршэ темп тухай асуудалыешье абаад үзэебди. Һүүлэй хорин зургаан жэл соо (1930—1955 онуудта) промышленностиин бүтээн гаргаһан зүйлнүүдэй жэл соохи дунда жэшээнэй ургалтын темпэнь: СССР-тэ — 12,3 процент, США-да—3,3 процент, Англида—2,4 процент, Францида—0,9 процент болоһон байна. Дайнай урда тээхи 11, дайнай хойто тээхи 9 жэлые, ондоогоор хэлэбэл—дайгүй сагта хоёр янзын экономикын һаадгүйгөөр хүгжэһэн 20 жэлые сасуулан жэшээд үзэбэл, бүри эли тодо болохо. Промышленностиин бүтээн гаргаһан зүйлнүүдэй жэл соохи дунда жэшээнэй ургалтын темпэнь: СССР-тэ — 18 процент, Америкын Холбоото Штадуудта—2.8 процент, Англида—3.5 процент, Францида—2,5 процент болоһон байгаа. Энэмнай ямар удхатайб гэхэдэ, капиталистическэ экономикын хүгжэлтын темпые социалистическэ экономико 5—7 дахин, бүришье ехээр үлүүлһэн байна.

Хоёр системын экономическа мүрысөөндэ социализм илаха **(альга ташалга)** гэжэ манай тон ехээр этигэдэг ушар түүхээр шалгагдаһан дүй дүршэлһөө, марксистско-экономическа теориһоо эшэ үндэһэтэй юм. Үйлэдбэрилэгдэһэн продукциин хүн бүхэндэ хүртэсын талаар, эгээн хүгжэнги капиталистическэ оронуудые хүсэхэ ба ахижа гараха гэһэн СССР-эй экономическа гол зорилгын түүхэтэ богонихон болзор соо шиидхэгдэхэнь лабтай.

Социалистическэ системэ хадаа үйлэдбэрилгын хүсэнэй эршэмтэй түргэнөөр хүгжэдэг, мүлжэлгэ ба булимтаралгын усадхагдаһан, экономическа кризисүүдэй болохоёо болиһон, обществын баялигые гамгүйгөөр үридэг ябадалай үгы хэгдэһэн системэ болоно. Энэмнай — хүнэй эрилтые хангаха, арад зондо зол жаргал олгохо зорилго табидаг ниитын үйлэдбэритэй системэ болоно. Баруун ба Зүүн зүгэй оронуудтахи олон зуугаад миллион хүниие өөр тээшээ татадаг социализмын үзэл сурталай агуухэ хүсэнэй нэгэдэхи, эгээн ехэ шалтагааниинь энээнһээ эшэтэй.

Өөр тээшээ татадаг хоёрдохи гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, социалистическэ системэ элдэб национальностьнуудай хоорондо агуухэ холбоо барисаа мандуулаа, капитализмда дарлагдаһан, тамалагдаһан тон доодо талын хүнүүдые түүхэтэ байгуулалтын хяра оройдо хүрэтэр үргөөд, хуби заяанайнь бодото эзэд болгоо. Бүхы оронуудтахи эгээлэй хүнүүдэй эрхим һайн ажабайдалтай болохо тэһэн бүхы найдабарна социализмын үзэл сурталтай холбоходонь ямар гайхал байхаб.

Гурбадахяар, социализмын үзэл сурталай өөр тээшээ татадаг хүсэн ямар юумэнһээ эшэ үндэһэтэйб гэхэдэ, социализм хадаа ехэ ба бага бүхы арадуудай хоорондохи эб найрамдалай, хани барисаанай тутые мандуулан тэмсэжэ байна. Бүхы дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэхи арад зон капиталистическэ дарлалтада эсэргүүсэн, дайн сэрэг үүдхэхэ политикада эсэргүүсэн тэмсэхэдэнь, эб найрамдалай ба социализмын туг доро бүри нягтаар жагсахадань ямар гайхал байхаб!

Социализмын үзэл суртал олониитын дунда улам ехээр дэлгэрэн мандажа, ажалша хүн түрэлтэниие урагшань дабшуулагша түгэлдэр ехэ хүсэн болоо. Нүгөө талаһаа, капиталистическэ ниитын байгуулалтын ба империалистическэ үзэл сурталай эдэгэхэгүй үбшэнүүд улам элеэр бултайн гаража байна. Хоёр системын хүгжэдэг эдэ тад ондоо шэглэлнүүд капиталистическэ байгуулалтын **үзэл сурталай стратегиин гол удхые элирхэйлэн** харуулна гэжэ хэлэхэдэ болохо ха.

Энэ стратегиин гол удхань юуб? **Нэгэдэхи шэглэлынь** юуб гэхэдэ, мүнөө сагай капитализмын номногшод капиталистическэ байгуулалтын нюур талые «арадай түхэлтэй» болгожо гоёохо, «сүлөөтэ оронууд» гэжэ тэрээн дээрэ томо үзэгүүдээр бэшэхэ; социализмын үзэл сурталай һүр жабхаланта одондо булигдангүй байхаар, дура татастай галнуудые тэрээн дээрээ носоохо гэжэ һэдэдэг байна. Американска авторнуудай нэгэн, Джон Фишер «США-гэй генеральна түсэб» гэдэг ном соогоо иигэжэл бэшэһэн байна гэбэл: «Баруун оронуудтахи хүнүүдэй сэдьхэл бодолые хүдэлгэмөөр мэхэтэ арга, бодото хүсэлэн, үг зорилто лэ бидэндэ дутадаг байна бшуу».

Мүнөө США-гэй гүрэнэй секретарь байгша Даллесай, 1950 ондо хэблэгдэн гараһан «Дайн гү, али амгалан байдал гү» гэһэн ном соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Манай орондо ямар-нэгэн аягүй юумэн тохёолдоо ха... Бодото шанга этигэл бидэндэ дутана. Тэрээнһээ ондоо ямаршье юумэн манда хүсэд туһа хүргэжэ шадахагүй. Ямаршье бэрхэ политическэ ажал-ябуулагшад, ямаршье һүбэлгэн хурса дипломадууд, ямаршье уран ухаатай эрдэмтэд, ямаршье аймшагтай бомбонууд энэ дутууе хүсэлдүүлжэ шадахагүй».

Мүнөөнэй капитализмын үзэл сурталые үмэглэн номногшод капиталистическэ байгуулалтые үмэгшэлэн хамгаалхын тула ямар арга олохо гэжэ хүсэнэб, ямар «эршэмтэй найдабари» тухай гуниглана гээшэб? «Шэнэ капитализм» гү, али энээниие империалистическэ идеологуудай улам бүри оло дахин нэрлэдэг болоһоной ёһоор «арадай капитализм» гэдэг тухай худал хуурмаг үгэнүүд һүүлэй үедэ тиигэжэ һанаанһаа абтан хэлэгдэдэг болоо. Худал хуурмаг эдэ үгэнүүдэй ёһоор, хуушанай капитализм удаан оршожо байха хэбэртэй болоно. XX зуун жэлдэ... «капиталистическэ революци» болоо гэжэ экономист Берли бэшэнэ. Тэрэ «революци» экономикын талаар, ангиин харилсаануудай талаар үндэһэн ехэ хубилалта хэһэн хэбэртэй болоно. Буржуазна зарим публицистнүүд энэ «шэнэ капитализмые» «түсэбтэ экономикотой» гү, али «хүдэлмэреэр хүсэд хангагданги тэнсүүритэй экономикотой» капитализм мүн байһан мэтээр бэшэдэг. «Шэнэ капитализм» монополинуудай эзэрхэлгын үүдхэһэн капитализмын дутагдалнуудта эсэргүү «хүсэнүүдые тэнсүүлхэ зүйл» өөрөө бии болгоо гэжэ нүгөөдэ зариманиинь батална. Энэ хадаа капиталистнуудгүй, хүдэлмэришэдгүй капитализм мүн гэжэ, зүгөөр капиталистнуудшье, хүдэлмэришэдшье иматтал ондо ондоо байдалда байгаад лэ адляар ажалладаг хэбэртэйгээр баһа нүгөөдэ зариманиинь шалидаг.

Холбоото Штадууд дотор «шэнэ капитализм» тухай худал үгэнүүд гүрэнэй тусхайта суртаал болгогдонхой. «Арадай капитализмые» номнон дэлгэрүүлхэ ябадал США дотор правительствын тусхайта Информационно агентствода даалгагданхай. Энэ агентствын хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн—Уошбэрн гэгшэ һонирхолтой иимэ мэдүүлгэ һаяхан хээ: «Мүнөөнэй американска капитализмын ба 100 жэлэй саада тээ Марксын бэшэхэ үедэ Европодо оршон байһан капитализмын хоорондохи илгаае харуулһан үгэнүүд манайда бии гэбэл, арадай капитализм гэһэн үгэнүүд болоно»,—гэжэ тэрэ хэлээ. Хэтэрхэдээ Информационно агентство «арадай капитализм» гэһэн нэрэтэйгээр тусхай выставкэ эмхидхээ, энэнь бүхы дэлхэйн яармагуудта харуулагдаха юм. Тэдэ «арадай капитализм» болбол шараһан мулиһэн гэһэндэл тиимэ удхагүй тэнэг юумэ гээшэ! **(Энеэдэн болоно)**.

Капиталистическэ оронуудай хэрэм бологшо Америкын Холбоото Штадуудта гүрэнэй элитэ ажалябуулагшад, тэдэнэй үзэл сурталые үмэглэн номногшод капитализмын үтэлжэ, үмхиржэ байһан бэеые «арадай шэнжэ шанараар» далдалха баатай болюо хадань, социализмын үзэл сурталнуудай дура татама ямар ехэ хүсэтэй байһаниинь эли болоно!

Хойто-атлантическа блок, СЕАТО, Багдадска пакт мэтын, мүн бусад сэрэгэй блогуудай байгуулагдадаг ябадалыешье империалистическэ политигууд «атлантическа нэгэдэл», «европейскэ ниитэ байлга» гэхэ мэтын хооһон худал үгэнүүдээр далдална. Иимэ далд
руун ба Зүүн орону
на бэеэ дааха байд
эсэргүү добтолго б
үргэлжэ хэгдэнэ.

Эзэрхэг түримхэй
колониальна орону
мэ мэхэ гаргадаг.
риалистнууд колон
то уг зорилго тухай
тон убайгүй сэхээр
шээнь, Англиин гү
ажал-ябуулагша Д
гэ үедэ иигэжэ м
«Бидэнэр Индиие
туһада эзэмдэн аба
цуудэй байдал һай
да Индиие бидэнэй
тэйгээр миссионерну
дээрэ хэлсэдэг гэжэ
худал байна. Англи
та рынок хангахын
дние эзэмдэн абаа
бидэ һэлмэ жадын
ди, һэлмэ жадын
байха ёһотойбди».

Мүнөө ондоо саг
тэ национально-сүл
лэй дэлгэрһэн дээр
торнууд өөһэдынгөө
литикые, эзэрхэг түр
дые байгуулдаг пол
лан нюуха, арадуудай
«хамгаалагшадынь»
үзүүлхэ баатай бол
дороо байһан зониие
хэнь улам бэрхэтэй
Эйзенхауэр—Иденэй
ларацитай дашарам
Гумхурия» гэһэн е
иигэжэ бэшээ һэн: «
гэй хэрэгүүдынь Лон
да, Вашингтондо зү
дэг байһан, Баруунай
дураар Дунда Зүүн
кын хубилдаг байһа
Дунда Зүүн зү
дулдыдалгүй, байдал
харин хамаархалга
дынгөө асуудалнуу
шиидхэжэ шадаха б
харгалзагшадшье, а
шье хэрэггүй.

Эзэрхэг түримхэй
ологическа страте
шэглэлынь гэбэл, на
мые хардаха, хазага
мүн социалистическэ
нуудай агуухэ ажал
лөөрэлтын хүдэлөөнү
хые буруугаар харуу
дал болоно.

Социалистическэ
нуудай гадаадын пол
рамдалта шэнжые
харуулха, эдэ орону
байдалда аюул тохё
газар мэтээр, харин
хэй империалистичес
амгалан байдал сах
харуулха гэдэг һэдэл
гүй болотороо эгээн
рэглэгдэдэг арга мүн
социализмаар капита
шагүй һэлгэгдэхэ,
марксистка заабари
скэ ба социалистичес
мэнүүдэй амгалан ёһ
шожо болохо тухай
то таарахагүй хэбэрт
римтагүй бодолнууды
раадаг байна.

Тиимэ бэшэ, эдэ хоё
хоорондоо хүсэд таар
Ленин болбол импер
капиталистическэ орон
мическа ба политичес
тэгшэ бэшэ байха тух
нээгээд, үндэһэлэн
тус оронууд дотор со
хо арга боломжын о
та бии болодог, ка
системэһээ түс түс о
ондоо сагта таһаран
ямар удхатайб гэбэл,
сэг дээрэ капитали
нүүдшье, социалисти
шье зайлашагүйгөөр
ро оршохо баатай бо
хэн нэгэнэй дуратай
гүй байһанһаа болох
хадаа түүхын хуулит

Социализмһаа капи
һайн гэжэ тоолодог
азна оронуудта үсөөн
бидэнэр мэдэнэбди.
хүнүүд, дэлхэйн бүмб
булангуудай олон м
шадтал адляар тад о
гэн һанадаг байнабди
мэнүүдэй түүхэтэ мү
обществын эгээн дээ
рүү байгуулалта бо
лизм эсэслэн илаха
найдадагбди.

Идеологическа, про
далнуудаар хоёр тал
хые капитализмда б
хадагүймнай элитэ,
ческэ ба социалист
бодолнуудые эбсүүл
юм. Тиин хоёр
зэргэ оршохын т
юумэ хэрэгшэгүй ба

(Түгэсхэлынь 3-д

етскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд

Д С-эй XX съездын 1956 оной февралиин 15-най үдэшын заседани дээрэ нүхэр Д. Т. ШЕПИЛОВЭЙ хэлэhэн үгэ

(үргэлжэлэл)

олшод, идеологиин бадаг бүхы хүдэл- советскэ социалистиче- агуухэ удхашана- манай хүнүү- интернационализ- радуудай хани бари- богоолшолон дар- ализмын, националь- дорожолгын али бү- үдэ эбсэшэгүй байха нүжүүлхэ зорилготой. бидэнэр тон эрид лэбди. Тиихэ зуураа, ухаал номногшодой хо- болоhон «хүйтэн дай- одые бидэнэр эрид бу- Али байгуулалта дээ- гү, али социализм даае хүсөөр шиидхэ- «хүйтэн дайнай» ар- болохогүй.

нэгэн системын бу- ые дайн сэрэг хэхэ харин амгалан эконо- уулалтын үедэ мүры- тахые Советскэ гүрэн, лагериин бүхы дхана. Энэ ёһо гури- даг хүнүүд «эб най- үгые гү, али «дай- байhан үеын эб най- эгэн шэнэ форму- айруулан хэды тиимэ хүнүүд бо- дайн сэрэгэй түлөө

о-ленинскэ теори соо заабаринуүд хадаа экспортироболгэ» гэ- удал табилгые бүри- ургэнэ. Революци за- болодоггүй, ганса нэ- хүсэлөөр болодог- ын хүүлитэ ябасын юм гэжэ буржуазна али бүхы бодомже- дрогоор марксизм лэ лаа.

ад орон дотор за- эй ёhoop бии hанадаг хүнүүд со- Ленин заадаг hэн. нэгэ hаа шал уй- hаа провокатор- Революцинуудые за- хэлсээнэй ёhoop- догүй юм, саашадаа уша болохогүй гэhэн лон арбаад миллион дань революцинууд юм». (Зохёолнууд 441).

капиталистическэ листическэдэ оролго эрншэн ангиин хүтэл- адаг революционно гэжэ научна комму- hургана. Энэнь хадаа ые реформистнуудhаа истнуудhаа илгадаг. Ре- ба оппортунистнууд эриин нэгэ аргаhаа бан ябан, даамайгаар алhан хэбэр үзүүл- рөө капиталистическэ хамгаалдаг байха революционно шэнэд- нууд ондо ондо тү- байдаг.

Манай Эхэ орон дэл- нха түрүүшээр капита- гаагаад, социализмын орон байгаа. Олон нган жэлнүүдэй үн- Россиин хүдэлмэришэн унистнуудай баатар идэ мүнхэ Ленинийе нта хүн түрэлтэн хэтэ ршуулан хүндэлжэ Тэдэнэр хүн түрэлтэ- ын тэмсэлэй арюун огэhэн, Агуухэ Ок- листическэ револю- хангаад, бүхэдэлхэйн үе—коммунизмын айна, (Нэрьемэ альга ан саг соо болобо).

ан агуухэ тэрэ саг- үшэ шалуу жэл үнгэр- оршон байдал үндэ- йна. Демократиин ба оронуудай хүсэн тү- ь бии болоо. Тэндэ идейнууд олон зуун нүүдэй үзэл сурталынь Империалистическэ дар- гүй колониальна бо- ргагүй оронуудай ара- түгэлдэр тэмсэл италимзмын үшөө зээр- оронуудтахи олон ид социализм тээшэ эрмэлзэнэ. Англи нистнуудай партиин ред-юнионуудай даган эришэд социализмын адаг бэшэ аал? Со- үзэл сурталда үнэн олон дахин баримта- Франциин ба Ита- лим, алдарта хүдэлмэ- тухай бидэ хэлэгшэье- тэ. ташаалга).

байдалда ниитын нэ- тайhаа нүгөөдэдэнь нэ- эбэр орожо бо- лохо юм, жэшээнь, Дани дотор Бразилиинхидал адли, Швеци дотор Малайнхидал адли байха юм гэжэ марксизмые имагтал ёho тэдыгээр, догматическаар ойлгогшод лэ hанаха байна. Энэ хадаа марксизмын гол удхые, тэрэнэй творческо шэнжые хазагайруулга гээшэ. «Ондо ондоо оронуудта революци ондо ондоо түхэл шэнжэтэйгээр, ондо ондоо темптэйгээр хүгжэхэ байна (ондоогоор хүгжэжэ шадахашьегүй байна),»—гэжэ агуухэ Ленинэй уридшалан хэлэhые түүхэ сүм бүрин гэршэлнэ. (Зохёолнууд том 28, нюур 56). Юумэ бүгэдэ орон бүхэнэй тодорхой эрхэ байдалhаа дулдыдадаг.

Арадай демократиин европейскэ оронууд бүхэндэ социальна гүн ехэ шэнэдхэн хубилалтануудай болохо үедэ олониитэ арад зон, коммунистическэ ба хүдэлмэришэдэй партинууд олон шэнэ, онсо өөрэ юумэнүүдые бии болгоо. Хитадта болоhон социалистическэ революци бүришье онсо өөрэ илгаатай байна. Арадай засагай революционно ёhoop тогтоогдоhоной hүүлээр Хитадай коммунистическэ парти марксизм-ленинизмые творческоор хэрэглэхэ зуураа, Хитадай эрхэ байдалда «амгалан ёhоной арга методүүдэй, тайлбарилан хэлэбэл, этигүүлгын, хүмүүжүүлгын, арга метолүүдэй ашаар, — гэжэ нүхэр Мао Цзэ-дун заанал,—үмсын зөөрие социалистическэ, хамтын зөөрэр hэлгэжэ болохо байхаhаа гадна, мүн капиталистическэ зөөрие социалистическэ зөөрэр hэлгэжэ болохо юм» гэhэн тобшолол хээ. Арадай хорото шунахай дайсан болошо компрадорско буржуазие амяарлан, аюулгүй болгоод, Хитад гүрэн элдэб янзын үмсын зөөрие социалистическэ зөөри болгон шэнэдхэн хубилгажа байна.

Марксизмые ажабайдалhаа таhарангяар ойлгогшодой hанадаг ёhoop, мүлжэгшэдэй зөөрие социалистическэ зөөри болгохо тухай асуудалда иимэр хандалга марксизм-ленинизмын ёho гуримуудта будуулигээр зүришэhэн шахуу ябадал мэтэ болоно. Үнэхөөрөө болоходоо—энэ хадаа бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байгаа творческо марксизм-ленинизм, марксистска диалектикые Хитадай тодорхой эрхэ байдалда шадамар бэрхээр хэрэглэлгэ мүн. Энээниие Хитадай баатар Коммунистическэ парти зоримгойгоор, сэсэн мэргэнээр бэелүүлжэ байна. (Нэрьемэ альга ташалга).

Олон миллион зоной зохёохы үүсхэлэнь саашадаа капитализмhаа социализмда оролгын бүри олон янзын формонуудые бидэндэ харуулха байhаниинь лабтай.

Энээнтэй дашарамдуулан Н. С. Хрущевой элидхэл соо «мүнөө сагай уласхоорондын хүгжэлтын зарим принципиальна асуудалнууд» гэhэн бүлэг дотор найруулагдаhан заабаринууд, тэдэнэй тоодо социализмда ондо ондоо оронуудай оролгын формонууд тухай заабаринууд теоретическэ ба практическа угаа ехэ удхашанартай юм.

Буржуазна диктатурын хархисбюрократическа хүсэтэ аппарадай байгуулагдаhан, олон түмэн сэрэгүүдтэй, мүн общественные шэнэ социалистическэ үндэhөөр шэнэдхэн хубилгаха тэмсэлдэнь ажалшадта тон ехэ эсэргүүсэлгэ мүлжэгшэ ангинуудай үзүүлхэ байhан тиимэ оронуудай эрхэ байдалда пролетариадай диктатура энэ эсэргүүсэлтые хүсөөр дараха баатай болохонь ойлгосотой. Тиимэ эрхэ байдалда ангиин тэмсэлэй эгээн хурса формонууд заатагүй үзэгдэжэ болохо байна. Мүлжэгшэ ангинуудhаа боложо, хүдэлмэришэн анги ихэ баатай болоно.

«Пролетариадай диктатура хадаа... имагтал мүлжэгшэдые хүсэрхэhэн ябадал бэшэ, энээнhээ байтагай гол түлэб хүсэрхэлгэшье бэшэ юм» гэжэ Ленин нэгэнтэ бэшэ онсолон тэмдэглэдэг hэн. (Зохёолнууд, том 29, нюур 386). Ангиин тэмсэлэй эгээн хурса формо бологшо гражданска дайн орон бүхэндэ, ямаршье ушар байдалда заатагүй үзэгдэхэ ёhотой бэшэ юм. Хүдэлмэришэн анги бүгэдэнинтын hунгуулиин эрхые «мүнөө болотор байhан мэхэлэлтын аргаhаа сүлөөрэлгын арга зэбсэг» болгожо шадаха юм гэжэ Маркс Энгельс хоёр заадаг hэн. (К. Маркс, Ф. Энгельс. Шэлэгдэмэл зохёолнууд, том 1, нюур 101). Тиихэ зуураа, хүдэлмэришэн анги олониитэ ажалша таряашадай ба мүлжэгдэhэн бусад талын хүн зоной зүгhөө дэмжэлгэ туйлаад, «шиидхэхы хүсэн боложо шадаха, энээндэ бусад бүхы хүсэнүүд яаха аргагүй диилдэхэ байна» гэжэ Энгельс онсолон тэмдэглэдэг hэн. (Мүн тэндэ, нюур 107).

Мүнөөнэй, дэлхэйн шанэ оршон байдалда хэдэ хэдэн оронуудта иимэшье байдал тохёолдожо болохо гэжэ хүсэд бодомоор байна. Өөрынгөө коммунистическэ авангардаар толгойлогдоhон хүдэлмэришэн анги ажалшадые, түрүү бүхы хүсэнүүдые нягтаруулан жагсаагаад, парламе[...] нацын тон олонхидой аша туhада хүдэлмэрилхэ бодото демократиин орган революционно тэмсэлэй үедэ болгожо шадаха байна. Тодорхой оршон байдалые хараадаа тодорхойгоор абахые ленинизм эридэг. Тус тус оронуудтахи социалистическэ революциие «дарлагдаhан ба дурагүйтэhэн али бүхы хүнүүдэй» олониитын тэмсэлтэй зохилдуулха ябадал манай үеын онсо өөрэ зүйлнүүдэй нэгэниинь болоно. «Нэгэ газарта нэгэ сэрэг жагсаад: «бидэ социализмын түлөөбди» гэхэ, нүгөө газарта баhа нэгэ ондоо сэрэг жагсаад» «бидэ империализмын түлөөбди» гэхэ, тиин социальна революци болохо!»—иимэ аргаар капитализм социализмаар hэлгэгдэхэ хэбэртэйгээр ойлгодог хараа бодолые «педантска энеэдэhэтэй» хараа бодол гэжэ агуухэ Ленин буруушаадаг hэн. (Зохёолнууд, том 22, нюур 340). Бодото дээрээ капитализмын ниитэ кризисэй үедэ хуушарhан капитализмые алишье тээhээнь hуларуулан муудуулдаг социалистическэ ба социалистическэ бэшэ олохон сохисо, урасхалнууд нэгэдэжэ, арадай сүлөөрэлтын тэмсэлэй түгэлдэр ехэ хүсэн болодог.

Эдэ сохисо, урасхаалнууд өөhэдынгөө хүгжөөхы хүсэнүүдэй талаар, өөhэдынгөө үзэл сурталай талаар, мүн тэрэшэлэн сэхэ шууд уг зорилгонуудайнгаа талаар илгардаг гээшэ гү? Заатагүй илгардаг. Социализмын үзэл сурталай дура татадаг хүсэн иимэ ехэ болоо хаям. Пролетарска рев[...]онернүүдтэй—марксистнуудтай хамта мүн социализмые революционно марксизмын принципүүдтэй зохилдуулан ойлгодогшьегүй hаа, хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай үндэhэн шухала интересүүдэй түлөө империализмдэ эсэргүүсэн, тэмсэхээр бэлэн байдаг политическэ ажалябуулагшад, бүлэгүүд, партинууд өөhэдыгөө социализмын тала баримталагшадбди гэжэ нэрлэнэ. Эгээл иимэhээ капиталистическэ дарлалтада эсэргүү, эрхэ сүлөөтэй ба демократиин түлөө тэмсэлдэ ниитэ интерестэй байhан туладаа бии байгаа илгаанууд, үзэл бодолнууд олохон ушарта хоёрдохи ээлжээндэ гарадаг ба гаражашье байна.

Коммунистнууд болбол зоhhоо таhаранги жэжэхэн бүлгэмүүдэй хизаарлагданги байдалые, холо бодолгүй ябадалые эрид шууд буруушаадаг юм. Тэдэнэр мүнөө сагай олониитын бүхы түрэлэй, бүхы янзын хүдэлөөнэй хүсэлэлгэнүүдэй империализмда харша хүсэн болон нэгэдэхые хүсэнэ. Дарлагдаhан бүхы арадуудай арабска, азиатска гү, али латино-американска оронуудай арадуудшье болог, католигууд гү, али протестантнуудшье, буддын гү, али исламай шажанайхидшье болог — хамаагүй — бүхы ажалшадай агуухэ хүсэл эрмэлзэл социальна дарлалтада эсэргүү, колониализмда эсэргүү тэмсэлэй үедэ, эб найрамдалай ба демократиин түлөө тэмсэлэй үедэ бэелэн шиидхэгдэхэ байна.

Нэгэдэл гэhэн агуухэ лозунг мүнөө хэзээ хэзээнэйхиhээ ехэ нүлөөтэй, түгэлдэр удхашанартай болоод байна. Бидэнэр хүдэлмэришэдэй зэргэнүүдэй бата нэгэдэлтэй байхые хүсэнэбди, тиин хүдэлмэришэнэй бүхы организацинуудта болон партинуудта, түүхэтэ үүргэеэ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэдэнь хүдэлмэришэн ангида туhалхаар бэлэн байhан бүхы хүнүүдтэ хани барисаанай, пролетарска hанал нэгэдэлгын ёhoop гараа hарбайн үгэнэбди. (Альга ташалга).

***

Нүхэдүүд! Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл дотор, зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдэй проект дотор ажахын ба культурна байгуулалтын талаар асари ехэ шэнэ зорилгонууд табигданхай. Дайнай урда тээхи 1940 онойхитой сасуулбал 1960 ондо шэрэм хайлуулга 3,6 дахин, булад шудхалга 3,7 дахин, нефть абалга—4,3 дахин ехэ болохо байна. Оромнай мантан томо шэнэ предприятинуудаар угаа баян болохо юм. Гурба миллион 200 мянган киловатт хүсэтэй Братска гидроэлектростанци мэтын шэнэ табанжэлэй иимэ томо барилга тухай хэлэбэл болохо байна. Энэ хадаа хүсэнэйнгөө талаар Днепрогэс мэтын советскэ энергетикын табан гиганттай адли байнал. Хүдөө ажахымнай 1960 ондо 11 миллиард пүүдhээ бага бэшэ ороohо тарya үгэхэ ёhотой. Эдэ тоонууд дотор социалистическэ экономикын ямар ехэ хүсэтэй байhаниинь харагдана гээшэб!

Манай арадай материальна ажабайдал hайжаруулха, культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ талааршье ехэ алхам урагшаа хэгдэхэ байна. Хүдэлмэриин долоон часай үдэртэ оргодхо, национальна доход тухайлбал 60 процентээр дээшэлхэ, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай салин хүлhэн, мүн тэрэшэлэн колхозниугуудай олзо доход нилээд ехэ болохо байна. Манай орон hаяшаг болотор үгытэй ядуу Русь гэжэ нэрлэгдэдэг байhан юм. Харин шэнэ табанжэлдэ манай ороной городууд ба хүдөө нютагуудта бүгэдэниитын дунда эрдэм бэелүүлэгдэхэ байна.

Нүхэдүүд, шиидхэгдээгүй ехэ ба орёо зорилгонууд манайда үшөөл олон бии, ажалай бүтээсэ үшөөл бага байhаар, олон машинанууд болон приборнуудые, эд товарнуудые хилын с[...]анахиhаа үшөөл муугаар, үнэтэйгөөр хэнэбди, гэр байрын асуудал бэрхэтэй байна, манайда өөhэдымнай бэрхэшээлнүүд бии, өөhэдымнай зүрилдөөнүүд сохом бии. Теэд, манай парти хэрэгые хайшань хүтэлхээ мэдэнэ, тиин бэрхэшээлнүүдые ба зүришэлдөөнүүдые дабан, эдэ зорилгонуудаа амжалтатайгаар шиидхэнэ.

Манай орон дотор материальна болон духовно баялигуудые элбэг дэлбэгээр тон түргэн бии болгохын тулада партийна ба гүрэнэй бүхы хүдэлмэриие эрид шууд hайжаруулха, ажахыгаа хүтэлбэрилгын формонуудые болон арга методүүдые нарижуулха, партиин идеологическа бүхы хүдэлмэриие hайжаруулха шухала. Социализмhаа коммунизмда дамжан оролгын үедэ марксистско-ленинскэ теориин үүргэ ба удхашанар улам бүри ехэ болоно, ушарынь коммунизм зүндөө бии болодоггүй, харин объективнэ экономическа хуули ёhонуудай эрилтэнүүдтэй хүсэд тааралдан, эдэ хуули ёhонуудые гүнзэгыгөөр мэдэжэ, зүбөөр хэрэглэhэнэй үндэhөөр, Коммунистическэ партиин зохёоhон хараа түсэбүүдэй ёhoop, олон миллион советскэ хүнүүдэй ажал хүдэлмэрээр байгуулагдадаг юм. Энэ юун гэhэн удхатайб гэбэл, экономическа хүгжэлтын, хуулита ёhонуудые мэдэлгэ, марксистско теориин заабаринуудые бодото байдал дээрэ бэелүүлгэ, олониитын практическа ажал ябуулгын үрэ дүнгүүдые согсололго, түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлгэ хадаа идеологическа бүхы хүдэлмэриин тон шухала зорилгонууд болоно.

Материальна бодото байдал, материальна баялигуудые үйлэдбэрилхэ арга болбол обществын гол шэнжэ шанарые, тэрэнэй хүгжэлтын хэмжээе, духовно ажабайдалые тодорхойлдог шиидхэхы хүсэн мүн гэжэ марксистска теори hургана. Энэ ямар удхатайб гэбэл, иимэ зорилгын угаа шухала байбашье, марксистсколенинскэ теориие имагтал тайлбарилха ябадалаар хизаарлажа болохогүй гэhэн удхатай. Бидэнэр, коммунистнууд, марксистско-ленинскэ уг баялигые миил хадагалагшад бэшэбди, идеологическа архиварнусууд бэшэбди. Ажахын ба культурна байгуулалтын гол шухала зорилгонуудтай холбоогүйгөөр хэгдэдэг идеологическа хүдэлмэри хадаа нэгэн гэбэл — үнэн бодото мэдээжэ юумэнүүдые ба заабаринуудые хооhoop сээжэлдээд, дабтаhан ябадал, үгы гэбэл — хооhон үгэнүүд,шашалдаан болошодог байна. Идеологиин талаар нэрэ түрэдэ хүрэмэ хүдэлмэрилэгшэ байха гээшэ ажахын ба культурна байгуулалтада шэнэ амжалтануудые туйлаха советскэ хүнүүдэй социалистическэ ушар ёho мэдэлгые дээшэлүүлжэ, энээнэй үндэhөөр—нүүрhэ, булад, нефть, электричество, машина, талха, тоhо, мяха, овощь, хартаабха бүри ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болохо, тингэжэ манай арадай ажабайдалые материальна ба культурна талаарнь хүсэд hайнаар хангаха гэhэн удхатай юм.

Энээнтэй дашарамдуулан пропагандые ба түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлгые үнэхөөрөө шэнээр, үнэхөөрөө гүрэнэй ёhoop табиха шухала гэжэ онсолон тэмдэглэхэсэ хүсэхэ байнаб. Пропаганда хэхэ ба үйлэдбэриин новаторнуудай дүй дүршэлые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ябадал баян дэлгэр болохо сэхэ зам гээшэ. Энэ хэрэгэй шухала байhые зарим тэды юрын жэшээнүүд дээрэ харуулхыем зүбшөөрыт.

«Кузбассуголь» комбинадта комбайнова бригадануудай нэгэ hарын ажалай бүтээсэ дунда жэшээгээр 1955 оной IV кварталда 7.944 тонно байгаа, харин тиихэдэ «Ленинуголь» трестын «Полысаевская-1» шахтын бригада октябрьда 22 мянга үлүүтэй тонно нүүрhэ, ноябрьда 20 гаран мянган тонно, декабрьда — 25 мянга үлүүтэй тонно нүүрhэ малтан абаhан байна. Энэ бригадын туйлаhан хэмжээе комбинадай бүхы шахтануудта дэлгэрүүлбэл Кузбасста нүүрhэ малталга 3 дахин ехэ болохо байгаа.

Хүдөө ажахые абаад үзыт. Олохон областьнуудтамнай ороohо тарyанай ургаса зарим жэлнүүдтэ гектарhаа 8—10 центнер, заримдаа бүришье бага байдаг. Харин тиихэдэ Кировоградска область үнгэрhэн жэлдэ бүхы талмай дээрэhээ гектарhаа 21 центнер ороohо тарya суглуулаа, энэ областиин тарянажалай 388 бригаданууд гектарhаа 25—30 центнер ургаса суглуулаа. Днепропетровско область бүхы талмай дээрэhээ дунда жэшээгээр ороohо тарyанай культурануудай 20,7 центнер ургаса гектарhаа хуряажа абаа. Одесскэ областиин Березовско районой нүхэр Посмитный түрүүлэгшэтэй колхоз үнгэрөөшэ жэлдэ бүришье ехэ ургаса абаа. Энэ колхоздо бүхы 1.800 гектар талмай дээрэhээ ороohо тарyанай ургаса гектарhаа 35 центнер гү, али 210 пүүд абтаhан байна.

Рекорднууд тухай хэлэнгүйгөөр, манай ороной алишье райондо бэелүүлэгдэмээр эгээл бодото зорилго — гектар бүриhөө нүхэр Посмитнын артельдэ абтадагта адли 210 пүүдшье ороohо тарya абаагүй hаа, харин 100 пүүд абажа, иимэ ургаса хаа хаанагүй хангаха зорилго урдаа табибал — мүнөөнэйнгөө тарилгын талмай дээрэhээ жэл бүри 12 миллиард пүүдhээ ехэ ороohо тарya абаха байгаабди!

Нүхэдүүд! Ашаглагдаагүй ямар ехэ резервнүүдэй манайда бии байhан тухай олон мянган баримтанууд гэршэлэн харуулна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар табанжэлэй түсэбые промышленностиин хүсэд дүүргээгүй байhанай эсэстэ манай ажахы табанжэлэй имагтал hүүлэй жэлдэ 40 миллиард түхэригэй продукци дутуугаар абаа. Аяар 40 миллиард! Али ондоо жэшээ абаябди. Техническэ дэбжэлтын асуудалнуудта манай машина бүтээгшэдэй, мүн хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй хамаагүйгөөр хандадагай эсэстэ двигательнэ механизмуудта ехэнхидээ манайда мүнөө хүрэтэр шаттагалдаг зэбсэгүүд хэрэглэгдэдэг байгаа. Хүгжэнхэй капиталистическэ хэдэ хэдэн оронуудта үни хада бэелүүлэгдэhэндэ адляар, шаггагалдаг зэбсэгhээ навесной зэбсэгтэ ороол hаа, мүнөө миллион үлүүтэй прицепщигүүдэй олонхиие сүлөөлхэ арга бидэндэ олгогдохо байгаа.

Манда бии байтарынь, манай научна эмхи зургаануудай, манай экономистнуудай, аграрнигуудай, пропагандистнуудай, уранзохёолшодой ба практическа олохон хүдэлмэрилэгшэдэй үсөөн бэшэ ушарта обёоронгүй гарадаг асари ехэ резервнүүд иимэ байна.

Арадай ажахын бүхы hалбаринуудта олон мянган түрүүшүүл, новаторнууд, ажалай эрэгтэй эмэгтэй геройнууд хүмүүжэн гараа, тэдэнэй амжалтануудаар бүхы арад зомнай омогорхохо ёhoopoo омогорхоно. Зүгөөр, геройнууд тухай хэлэхэ зуураа, манай ороной экономическа дэбжэлтэ түрүүшүүлэй рекорднуудаар туйлагдадаггүй, харин арадай ажахын олониитэ бүхы зоной ажалай бүтээсын дээшэлэлгээр туйлагдадаг ушарые бидэ заримдаа мартанабди. Түрүүшүүлэй амжалтануудай хажуугаар тон бага бүтээсэтэйгээр хүдэлдэг, заримдаа хүнүүдэй хүсэ, материальна хэрэгсэлнүүдые миил дэмы таргашалдаг жэгшүүритэй баримтануудшье олохон ушарта үзэгдэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан 1922 оной апрелиин 12-роор тэмдэглэгдэhэн, Владимир Ильич Ленинэй хэблэгдээгүй иимэ бэшэгые уншажа үгэхыемни зүбшөөрыт. Ленин ингэжэ бэшэнэ:

«Манайда эгээн муу юумэн гэбэл—нютагай дүй дүршэл тон багаар шудалдаг байбашье, хэблэлдэ юрэнхы бодомжонуудай хэтэрхы ехэ байдаг ябадал, политическэ шашалдаа гаргадаг ябадал болоно. Нютагуудташье, дээдын газараршье нютагай дүй дүршэлые зүбөөр сонсохолгодо, зүбөөр сэгнэлгэдэ эсэргүү ябадал гаража байна...

Нютагай дүй дүршэл, тодорхой, жэжэ зүйлнүүдые, практикые, ажал хэрэгэй дүй дүршэлые шудалхадаа улам бүри тодорхой болгохо, бодото байдал, уездншье, волостнойшье, хүдөөгэйшье байдал бүри гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ, тон үгытэй ядуу, hандаргаганханхай байбашье, хаана, хэнэй, хайшан гээд (ямар аргануудаар) багаханшье hаа, үнэн бодото hайжаралга туйлаhые шэнжэлжэ үзэхэ; алдуунуудые ба юумэ хэжэ шададаггүй ябадалые элирүүлхэhээ айхагүй; нютагай ямаршье багаханшье шадамар хүдэлмэрилэгшые бүхы хүсөөрөө олоной дунда магтажа, эрхим жэшээ болгон табиха. Тиимэ хүдэлмэриин ехэ болохо тудам, бодото практикые бидэнэй улам ехээр hонирхон шудалдаг болохо тудам... манай хэблэлшье, манай бүхы байгуулалташье бүри амжалтатайгаар hайжарха байна...

Коммунистическэ амар мэндые хүргэгшэ Ленин». (Альга ташалга).

Манай кадрнуудай зарим хубинь коммунистическэ ехэрхүү зантай, юумэ бүхэниие тон бэлээр hанадаг, олониитын агуухэ творчествые, мүн тэрэшэлэн хилын саанахи наука болон техникын туйлалтануудые тоодоггүй байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тиимэ hанал хадаа түрүү хүнүүдэй ба предприятинуудай, техническэ дэбжэлтэ туйлагшадай амжалтануудые, мүн тэрэшэлэн дэлхэйн наука болон техникын туйлалтануудые коммунизм байгуулгын хэрэгтэ туhалхаар зорюулан табихын тула манай кадрнуудай болото дүй дүршэлые шудалхада haад хэнэ.

Тиимэрхүү hанал бодолые эрид шууд, шадаал hаа түргэнөөр үгы болгохо шухала. Энээнтэй хамта үзэлөө эрид сахидаггүй ябадалда, политикаhаа гадуур байлгада эсэргүү, буржуазна идеологиин али бүхы үзэгдэлнүүдтэ эсэргүү тэмсэл бүри абьяастайгаар, эбсэшэгүй шангаар хэхыень идеологиин талаар хүдэлмэрилдэг бүхы хүдэлмэрилэгшэдhээ манай парти эринэ. Манай идеологическа хүдэлмэри үнэхөөрөө творческо байха ёhотой.

**

Нүхэдүүд! Манай партиин XX съезд бүхы советскэ арадай гол анхаралдань байна. Бүхы дэлхэй дээрэхи манай олон зуун миллион ханинарай сэдьхэл hанаан энэ съездэ хандуулагданхай. Юундэб гэхэдэ, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин съезднүүд советскэ арадай ажабайдалда шухала шата болохоhоо гадна, дэлхэйн хүгжэлтын бүхы ябасада хүсэ ехэтэ нүлөө үзүүлдэг гэжэ тэдэнэр оло дахин этигэхэ арга боломжотой байгаа.

Партиин XX съездын түүхэтэ удхашанарынь угаа ехэ юм. Партиин эгээн дээдэ орган болбол хүн бүридэ продукци үйлэдбэрилгээр капиталистическэ эгээн хүгжэнги оронуудые хүсэхэ ба ахижа гараха гэhэн мүнөө үеын гол шухала зорилгые тон үргэнөөр табяа. Тиин экономическа болон культурна амгалан байгуулалтын талаар мүрысөө хэхые капиталистическэ оронуудта бидэ дурадханабди. Манай шэнэ, залуу, hалбаран мандажа байгаа байгуулалта илаха гэжэ батаар этигэнэбди. Коммунистнуудай үгэ хэрэг хоёрынь хэзээдэшье алгасадаггүй юм, ушарынь Коммунистическэ партиин табиhан зорилгонууд түүхэтэ ёhоной угаа шухала зүйлые, олониитэ арад зоной үндэhэн шухала интересые, ниитын хүгжэлтын эрилтэнүүдые хододоо баримталдаг байха юм.

Манай парти шэнэ табанжэлдэ орохо зуураа, барагдашагүй эршэ хүсөөр, зохёон байгуулха агуухэ түсэбүүдээр, ажабайдалые батадхагша оптимизмаар түгэлдэр бата юм.

hүүлэй хэдэн арбаад жэлнүүдтэ дэлхэйн оршомдо гараhан хэдышье политическэ бүлэгүүд ба партинууд үе сагай шалгалта дабажа шадангүй, нэгэн гэбэл бүримүhэн панхаруутана, үгышье hаа тулюур туйгаан байдалда ороод байна гээшэб! Имагтал манай коммунистнуудай парти ленинскэ нягта жагсаалтай багахан бүлэг байжа, өөрынгөө зам эхилээд, олон миллион хүнтэй, мүнөөнэй эгээн хүсэтэй парти болонхой. Энэ юугээр тайлбарилагданаб гэбэл, манай парти хүсэ оруулдаг хоёр юумэнhээ эршэ шадалаа олодог байна. Нэгэдэхи юумэниинь гэбэл — марксизм-ленинизмын хэтэ мүнхэдөө хүгжэн мандажа байдаг, хамагые илагша hургаал болоно. Энэ hургаал партиин практическа бүхы ажал-ябуулгада хүтэлбэри болодог ба энээнтэйгээ хамта саг үргэлжэ практикаар баяжуулагдажа байдаг. Хоёрдохи юумэниинь гэбэл үргэн ниитэ арад зонтой партиин таhаршагүй, улам бэхижэжэ байгаа, нягта холбоо барисаан болоно.

Мүнхэ Ленин хоридохи зуунжэлэй эхилхэ багта большевистскэ партиие байгуулаа hэн. Агуухэ үе саг агуухэ партиие бии болгоо. Ленинскэ партиин баатар ехэ ажал хэрэгынь мүнөөнэй үе сагай алдар соло, нэрэ түрэ, түрүү бүхы хүн түрэлтэнэй омогорхол, этигэл найдабари болоhониинь үнэн бодото баримта бэшэ аал! (Альга ташалга).

Ленинизм хадаа мүнөө үеын дайшалхы туг, олон зуун миллион хүнүүдэй үзэл суртал, шэнэ ажабайдал тээшэ, hаруул тээшэ, дэбжэлтэ тээшэ эрмэлзэжэ байгаа олониитэ арад зониие зоригжуулан дабшуулдаг агуухэ хүсэн болоо.

Ленинизм мандаха болтогой! (Удаан үргэлжэлhэн нэрьемэ альга ташалга).

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX с

КПСС-эй XX СЪЕЗДЫН МАНДАТНА КОМИССИИН ЭЛИДХЭ

Нүхэр А. Б. АРИСТОВАЙ хэһэн элидхэл

Нүхэдүүд! Мандатна комиссиин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай съездэ мэдээсэхыемни зүбшөөрыт.

Партиин XIX съездһээ хойшо гурбан жэлһээ бага үлүүтэй саг үнгэрөө. Тиимэһээ мүнөө боложо байгаа съезд ээлжээтэ съезднүүдые дүрбэн жэл соо нэгэһээ үсөөн бэшээр зарлаха гэһэн партиин Уставай эрилтын ёһоор, саг соогоо үнгэргэгдэжэ байна. Энэ хадаа парти доторой ажабайдалые һайжаруулха хэрэгтэ ехэхэн удхашанартай, юуб гэхэдэ, съезд болбол партиин дээдэ органиинь мүн. Коммунистическэ партиин үндэһэ һуури табигша ба вождь агуухэ Ленин партийна байгуулалтын ёһо гурумуудые ба партийна ажабайдалай нормонуудые зохёоһон юм. Эдэ ёһо гурумуудые зохёоһоной ашаар манай партиин зэргэдэ идейно-политическэ болон эмхидхэлэй хэлбэришэгүй нэгэдэл, үндэр дээдэ журам, сухаришагүй бата зориг, арад ниитэтэй холбоо барисаагаа улам саашадань бэхижүүлгэ хангагдана бшуу. Хамтын хүтэлбэриин ёһо гуримай наринаар сахигдадаг байхадань партиин ба тэрэнэй бүхы организацинуудай ажал-хэрэгынь һайнаар ябуулагдаха юм. Энэнь хадаа коммунизм байгуулха зорилгонуудые зүбөөр ойлгохо ба амжалтатайгаар бэелүүлхэ тон шухала арга нүхэсэлынь болоно гэжэ Ленин һургана.

Ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэһэн дээрэһээ партийна хүтэлбэриин энэ шухала ёһо гуримые бүдүүлигээр эбдэхэ ушарнуудай гаргагдадаг байһаниие КПСС-эй ЦК-гэй 1953 ондо болоһон июльскэ Пленумэй элирүүлһэниинь мэдээжэ. Тус Пленум хадаа партийна хүтэлбэриие доодо шатаһаань эхилээд дээдэ шатадань хүрэтэр хамтаараа зүбшэжэ бэелүүлхэ, мүн партийна организацинуудай өөһэдынь үүсхэл оролдолгые болон эдэбхи хэшээлые али болохоор дээшэлүүлхэ гэжэ эриһэн байна.

Һаяхан боложо үнгэрһэн тоосоото-һунгуулиин партийна суглаанууд, районно, окружной, городской, областной, хизаарнуудай партийна конференцинүүд болон союзна республиканудай компартинуудай съезднүүд парти доторой демократиин улам саашадаа дэлгэржэ, коммунистнуудай эдэбхи хэшээлэй ургажа байһан оршон байдалда үнгэрөө. Эдэ суглаанууд, конференцинүүд болон съезднүүд коммунистнуудай идейнэ талаараа ургалтые, большевистскэ эрид сэхэ байлгые, хэрэг ажалаа мэдэхэ, дутуу дундануудтай эбсэшэгүй байһаниие дахинаа харуулаа. Жиирэй коммунистнууд, конференцинүүд болон съезднүүдэй делегадууд хүтэлбэрилхы партийна органуудай хүдэлмэриие зүбшэн хэлсэлсэһэн, ажахын ба культурна байгуулалтын талаар партийна хүдэлмэриин бодото зорилгонуудые тодорхойлолсоһон байна, мүн партийна комитедүүдые ба КПСС-эй XX съездын делегадуудые һунгалсаһан байна.

Бүхы областьнуудай, хизаарнуудай партийна конференцинүүд болон союзна республиканудай компартинуудай съезднүүд дээрэ партийна комитедүүдэй гэшүүдые ба КПСС-эй XX съездын делегадуудые һунгалга манай партиин зэргэнүүдэй бата бэхи нэгэдэлэй туг доро үнгэрөө гэжэ Мандатна комисси съездэ мэдээсэнэ.

Партиин XX съездын делегадуудые һунгалга бүхы партийна организацинуудта партиин Уставай эрилтэнүүдэй ёһоор үнгэргэгдөө гэжэ Мандатна комисси тоолоно. Съездын делегадуудые һунгалга хаамал (нюуса) голосованяар үнгэргэгдөө. Съездэ һунгагдаһан бүхы делегадуудай этигэмжэ түлөөлэлгые шалгалга шухала хэрэгтэй олонхи голосуудые тэдэнэр абаһан байна гэжэ харуулба. Һунгалтын ёһо гуримые эбдэһэн ушар байгаагүй. Съездэ хабаадалсажа байһан бүхы делегадуудай этигэмжэ түлөөлэлгые Мандатна комисси зүб дээрэ тоолоно.

XX съездын делегадуудые һунгахын тула үнгэрһэн XIX съездын түлөөлэлгын нормонуудта адли нормонууд тогтоогдоһон байна гэбэл: партиин 5 мянган гэшүүдһээ шиидхэхы голостой нэгэ делегат ба партиин гэшүүдтэ 5 мянган кандидадуудһаа нэгэ делегат ошохо гэһэн түлөөлэлгын нормонуудые КПСС-эй Центральна Комитет тогтооһон байна. Иимэһээ партиин XX съездэ шиидхэхы голостой 1355 делегат ба зүбшэхы голостой 81 делегат һунгагдаһан байна. Бүхы һунгагдаһан делегадуудһаа шиидхэхы голостой 6 делегат үбшэлһэн дээрэһээ съездын хүдэлмэридэ хабаадалсажа шадабагүй, бэшэ бүхы делегадууд съездэ байлсана.

Манай партиин гэшүүдэй олошорһон дээрэһээ КПСС-эй XX съездэ үнгэрһэн съездэ орходоо 77 делегат олоор һунгагдаһан байна.

Мүнөө үедэ Советскэ Союзай Коммунистическэ парти 7.215.505 хүнүүдһээ бүридэнэ, тэрэ тоодо 6.795.896 партиин гэшүүд ба 419.609 партиин гэшүүдтэ кандидадууд оролсоно. Партиин XIX съездын үедэ—1952 оной октябриин 1-нэй байдалаар партиин зэргэнүүдтэ 6.013.259 гэшүүд ба партиин гэшүүдтэ кандидадууд 868.886 хүн, бүхыдөө манай партида 6.882.145 хүн тоологдодог байһан юм.

Эдэ мэдээнүүдһээ харахада, партиин XIX съездһээ хойшо үнгэрһэн үедэ коммунистнуудай тоо 333.360 хүнөөр олошорһон байна. Мүн энэ үе соо партиин гэшүүдэй тоо 782.637 хүнөөр олошорһон ба КПСС-эй гэшүүдтэ кандидадуудай тоо 449.277 хүнөөр үсөөрһэн байха юм. Иимэһээ партиин XX съездэ зүбшэхэ голостой делегадуудай тоо 86 хүнөөр үсөөрһэн байна.

Энээнэй урда тээхи съездтэй сасуулхада партиин гэшүүдтэ кандидадуудай КПСС-тэ хоёр дахин үсөөрһэн ушар хадаа партийна организацинууд партиин гэшүүдтэ кандидадуудтай ябуулдаг хүдэлмэреэ нилээд һайжаруулһан ба партиин XIX съездын үедэ кандидатда ябаха болзороо үни хада үнгэргэһэн олохон хүнүүд, мүнөө Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин гэшүүндэ абтаһан байна.

Партиин зэргэнүүдэй ургалта тухай мэдээн юу харуулнаб гэхэдэ, манай ороной ажалшад Коммунистическэ партиие, Ленинэй хэлэдэгэй ёһоор, манай сагай ухаан бодол, оюун бэлиг ба һэшхэл гэжэ тоолодог ба коммунистическэ общество байгуулха тэмсэлдээ өөрынгөө шалгагдамал хүтэлбэрилэгшэ гэжэ мэдэрнэ бшуу. Өөрынгөө сэсэн мэргэн политикаар, үнэн сэхэ хэрэгээрээ парти хадаа арад ниитэдэ иимэ ехэ этигэмжэ найдабаритай болоо юм.

Коммунистическэ парти хадаа хүдэлмэришэн ангиин дундаһаа гараһан эрхим үринь мүн. Парти хадаа арадһаа гараһан ба арадтаа үнэн сэхээр алба хэдэг юм. Энэ хадаа арад ниитэтэй партиин тон нягта холбоо барисаатай байһанай ба парти арад хоёрой бата бэхи нэгэдэлэй эшэ үндэһэниинь болоно. Эгээл тиимэһээ хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай ба советскэ интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэд манай партиин зэргэдэ жагсахые эрмэлзэдэг гээшэ.

Коммунизмын материально-үйлэдбэриин база байгуулха тушаа сэсэн мэргэн ленинскэ политикые бэелүүлгэ, мүн хүндэ индустриие булюу ехээр хүгжөөлгэ шэнэ ба хуушан промышленна центрнүүдэй болон районуудай ургалта дээрэһээ харагдана. Энэ хадаа илангаяа Уралай, Сибириин, Казахстанай ба манай ороной бусад олон районуудай ажахын хүгжэлтэ дээрэһээ харагдана.

Мүнөө үедэ Кузбасс нүүрһэ малталгаар орон соогоо хоёрдохи һуури эзэлнэ. Мүн Челябинска область революциин урда тээхи Россин бүхы металлургическа промышленностьтай сасуулбал, мүнөө хоёр дахин ехэ металл үгэнэ. Башкирида ба Татарида түргэнөөр ургажа байгаа нефтяной промышленность орон соогоо нефть абалгаар түрүү һууринуудай нэгэндэ гаранхай. Мүн энээнтэй хамта хуушан промышленна районууд амжалтатайгаар хүгжэжэ байна.

Эдэ индустриальна центрнүүдтэ промышленностиин хүгжэхэ бүри хүдэлмэришэн анги олошорно. Мүнөө үедэ Уралай промышленностиин бүхы һалбаринуудта 1940 онойхидо оробол хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай тоо хоёр дахин нэмээ. Энээнтэй дашарамдуулан партийна организацинууд олошорно ба бэхижэнэ. Свердловско партийна организаци 119.784 коммунистнуудһаа бүридэнэ, эдээнэй хахадынь промышленностьда хүдэлмэрилнэ. Челябинска партийна организаци 91.550 коммунистнуудтай, Кемеровскэ—78.302 коммунистнуудтай юм. Мүн тэрэшэлэн эдэ организацинуудай коммунистнуудай 40 процентһээ дээшэнь промышленностьда ажаллана.

Ороной гол шухала промышленна районуудһаа олон делегадууд съездэ ерэһэн байна. Жэшээнь, Московско партийна организациһаа 150, Ленинградска—парторганизациһаа 66, Свердловско — 26, Горьковско — 21, Куйбышевска—20, Челябинска — 19, Башкирска — 17, Татарска — 17, Молотовско — 16, Кемеровскэ — 16 делегадууд съездэ һунгагдаһан байна.

Украинын Коммунистическэ партиин организацизацинууд шиидхэхы голостой 191 делегадые съездэ һунгаба. Киевскэ областной партийна организаци — 20, Сталинска — 18, Харьковска — 18, Днепропетровско — 15 делегадуудые һунгаба.

Мүн бусад союзна республиканудай компартинууд олон делегадуудые эльгээһэн байна гэбэл: Казахска—50, Грузинска—38, Белорусска—33, Узбекскэ—30, Азербайджанска—26 делегадуудые эльгээгээ.

Энэ съездын хүдэлмэридэ түрүүшынхиеэ бии болгогдоһон областьнуудай партийна организацинуудай делегадууд хабаадалсана. РСФСР-эй Арзамасска, Балашовско, Белгородско, Каменска, Камчатска, Липецкэ, Магаданска ба Украинска ССР-эй Черкасска областьнуудай партийна организацинуудай делегадууд хабаадалсана.

Манай ороной арадуудай хани барисаан, пролетарска интернационализм Коммунистическэ партиин национальна политикын хэлбэришэгүй үндэһэ һууринь мүн. Съездын делегадуудаар:ородууд, украинецууд, белоруссууд, узбегүүд, казахууд, грузинууд, азербайжанецууд, литовецууд, молдованууд, латышууд, киргизүүд, таджигууд, армянууд, туркменүүд, эстонецууд, карелүүд, финнүүд, татарнууд, башкирнууд, полягууд, еврейнүүд, бурядууд, чувашууд, мордвинууд, удмурнууд, осетинууд, коминууд, якудууд, мариецууд болон бусад яһатан хабаадалсана.

Съездын олонациональна состав хадаа манай гүрэнэй арадуудай хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаае, национальна асуудалые шиидхэлгэдэ ленинскэ политикын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байһаниие, мүн национальна кадрнуудые хүмүүжүүлхэ талаар угаа ехэ анхаралтайгаар партиин хандадаг байһаниие эли тодоор гэршэлнэ.

Манай партиин үндэһэ һуури бологшо—партийна эхин организацинуудай тоое съездэ мэдээсэхые хүсэнэб. Мүнөө үедэ бүхы партийна эхин организацинуудай тоонь 350 мянга болонхой. Промышленностьда 3870 шэнэ партийна эхин организаци бии болгогдоһон ба мүнөө үедэ промышленностьда — 43.061 парторганизацинууд тоологдоно. Транспортда — 1.946, барилгын организацинуудта 1.887 шэнэ партийна эхин организацинууд бии болоо. Энэ хадаа промышленностиие, транспортые болон барилгын организацинуудые партиин үмэнэһөө хүтэлбэрилхэ хэрэгэй һайжарһаниие гэршэлнэ.

Партиин XIX съездын һүүлээр хүдөө ажахые эрид шууд хүгжөөхэ тушаа манай парти түйлай ехэ удхашанартай хэмжээ-ябуултануудые бэелүүлһэн байна. Хүдөө ажахые дам саашадань хүгжөөхэ шухала хэмжээ-ябуулгануудай нэгэниинь хадаа шэнэ ба боро газарые элдүүрилгэ болоно. Коммунистическэ партиин уряагаар шэнэ ба боро газар элдүүрилхые ороной олон районуудһаа хэдэн зуун мянгаад ажалшад ерэһэн байна. Хэдэн зуугаад совхозууд шэнээр эмхидхэгдээ. Энээнтэй хамта совхозуудай партийна эхин организацинуудай тоо нилээд олошороо. Гансахан Казахстанда ба Алтайда 338 шэнэ партийна организацинууд совхозуудта эмхидхэгдэһэн байна.

Мүн колхозуудтахи партийна эхин организацинуудай тоо олошороо. Хэрбээ партиин XIX съездын үедэ 76.355 партийна эхин организацинууд байгаа һаа, мүнөө 80.015 болоһон ба 3.660 партийна организацинууд шэнээр бии болгогдоһон байна. Мүнөө үедэ колхозуудай партийна организацинууд ехэнүүд болоо гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. 1952 ондо колхозой партийна организацинуудта 26-һаа 100 коммунистнуудтай партийна организаци 5.034 байгаа һаа, мүнөө үедэ иимэ организацинуудай тоо 6 мянгаһаа дээшэ болоо. Мүн 100-һаа олон гэшүүдтэй ба партиин гэшүүндэ кандидадуудтай колхозой партийна эхин организацинууд бии юм.

Гэхэтэй хамта, 7.356 колхозуудта мүнөө болотор партийна организаци бии болгогдоогүй ба 10.850 колхозуудай партийна организацинууд оройдохоноо 3-һаа 5 хүрэтэр коммунисттай байна. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, партиин олохон обкомууд болон райкомууд хүдөө ажахын түрүүшүүл ба новаторнуудһаа, мүн колхозно таряашадай эрхим хүнүүдһээ партиин зэргэнүүдые олошоруулхын тула анхаралаа саг үргэлжэ табидаггүй байһыень гэршэлнэ.

Нүхэдүүд! Манай Правительство эб найрамдалда дуратай политикые ябуулха зуураа зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тоое нилээд хорооһон ба гансахан 1955 ондо армиһаа ба флотһоо 640 мянган хүн табигдаһан байна. Энээнтэй дашарамдуулан Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой партийна эхин организацинуудай тоо үсөөрөө. Армиһаа ба флодһоо 145 мянган коммунистнууд бусажа ерээд, арадай ажахыда, зохёон байгуулхы ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байна.

***

Нүхэдүүд! Манай Коммунистическэ парти болбол Советскэ Союзай политическэ, ажахын, болон культурна байгуулалтадахи хүтэлбэрилхы хүсэниинь мүн. Энэ хадаа съездын делегадуудай состав дээрэһээ эли тодоор харагдана.

Съездын делегадуудаар партийна болон советскэ органуудай хүдэлмэрилэгшэд, промышленностиин, транспортын, барилгын, хүдөө ажахын, худалдаа наймаанай ба культурын хүдэлмэрилэгшэд, Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой партийна организацинуудай түлөөлэгшэд һунгагдаһан байна.

Съездэ 506 партийна хүдэлмэрилэгшэд, 177 советскэ, 12 профсоюзна ба 8 комсомольско хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсана. Съездын шиидхэхы голостой бүхы делегадуудай 1,4 процентнь партиин Центральна органуудай хүдэлмэрилэгшэд юм. Мүн партиин обкомуудай, крайкомуудай болон союзна республиканудай компартинуудай ЦК-гэй хүдэлмэрилэгшэд 16,6 процент, партиин окружкомуудай, горкомуудай, райкомуудай ба партийна эхин организацинууда хүдэлмэрилэгшэд — 19,3 процент болоно.

Энээнэй урда болоһон партиин XIX съездтэй сасуулбал энэ съездэ үйлэдбэри дээрэ сэхэ ажалладаг делегадуудай тоо нилээд олошороо. XIX съездтэй сасуулбал эрхилжэ байһан ажалайнгаа талаар энэ съездэ хүдэлмэришэд, 2,7 дахин, колхознигууд — 2 дахин олон байна. Съездын шиидхэхы голостой бүхы делегадуудай 438-ниинь сэхэ үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй 251-ниинь промышленность ба транспортда, 187-нь хүдөө ажахыда хүдэлмэрилнэ. Съездын делегадуудай дунда 95 хүн Социалистическэ Ажалай Геройнууд ба 60-хүн Советскэ Союзай Геройн нэрээргэтэй юм.

Нүхэдүүд! Манай орондо болоһон культурна революци өөрынгөө гайхамшагта үрэ дүнгые улам ехээр харуулна. Советскэ гүрэн олон тоото интеллигенцитэй болоо. Энээнтэй дашарамдуулан хэлэхэ болоо һаа, съездын делегадуудай состав эрдэм һуралсалайнгаа талаар иимэ байна. Шиидхэхы голостой 1355 делегадуудай 758-нь дээдэ эрдэмтэй, 116 хүн хүсэд бэшэ дээдэ эрдэмтэй, 169 хүн дунда эрдэмтэй юм. Иимэ болохолоороо съездын делегадуудай 80 процентнь дээдэ, хүсэд бэшэ дээдэ ба дунда эрдэмтэй болоно.

Мүн эрдэм һуралсалайнгаа талаар партиин состав тухай мэдээн ехэ һонирхолтой байна. 1956 оной январиин 1-нэй байдалаар 801.384 партиин гэшүүд ба партиин гэшүүдтэ кандидадууд дээдэ эрдэмтэй ба 256.856 хүн хүсэд бэшэ дээдэ эрдэмтэй гэжэ тоологдоно. Бүхыдөө дээдэ ба хүсэд бэшэ дээдэ эрдэмтэй хүн КПСС-тэ 1.058.240 гэжэ тоологдоно, энэ хадаа партиин бүхы составай 14,7 процентнь болоно. 1952 ондо, КПСС-эй XIX съездын үедэ партиин зэргэнүүдтэ дээдэ ба хүсэд бэшэ дээдэ эрдэмтэй партиин гэшүүд ба партиин гэшүүдтэ кандидадууд 11,8 процент байһан юм. КПСС-эй зэргэнүүдтэ дунда эрдэмтэй 1.593.505 хүн тоологдоно, энэнь партиин бүхы гэшүүдэй ба кандидадуудай 22,2 процент болоно. Хүсэд бэшэ дунда эрдэмтэй хүн 2.127.862 —энэнь 29,7 процент болоно.

Советскэ Союз эрдэм мэдэрэлэй талаар бүхы һалбаринуудта дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэдые бэлдхэхэ тушаа дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Наукын һалбаран бадарха, техническэ дэбжэлтые дам саашадань хүгжөөхэ, социалистическэ ажахын үйлэдбэриин арга шадабариие дээшэлүүлхэ, советскэ арадай гэгээрэлые болон бэеын элүүрые хамгаалха хэрэгтэ советскэ интеллигенци манай орон дотор түйлай ехэ үүргэ дүүргэнэ. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин зэргэнүүдтэ 1.877.773 дээдэ ба дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэд тоологдоно.

Манай орондо соёл культурын һалбаран хүгжэжэ байһаниие ба партиин гэшүүдэй болон мүн бүхы советскэ арадай культурна хэмжээнэй хэлбэришэгүйгөөр дээшэлжэ байһаниие эдэ тоо баримтанууд гэршэлнэ. Зургаадахи табанжэлэй түсэбые бэелүүлһэнэй ашаар ойрын жэлнүүдтэ советскэ хүнүүдэй культурна хэмжээн улам дээшэлхэ байһаниинь дамжаггүй.

Партийна стажай ба наһанайнгаа талаар делегадуудай составые харахада, ехэнхи партийна организацинууд өөһэдынгөө бодото ажалябуулгада хуушанай ба залуу кадрнуудые зүбөөр тааруулан табихын тулада, мүн залуу, шэнэ хүдэлмэрилэгшэдые зоримгойгоор дэбжүүлэн, олон жэлэй дүй дүршэлтэй хуушанай кадрнуудта анхаралтайгаар хандадаг байһаниинь эли болоно.

Шиидхэхы голостой делегадуудай табанай нэгэ хубинь (20,3 процент) 40 хүрэтэр наһатай, 40-һөө 50 хүрэтэр наһатайшуул 55,7 процент, 50-һаа дээшэ наһатайшуул — 24 процент болоно.

Съездэ хабаадалсажа байһан делегадуудһаа 500 хүн, һүүлэй гурбан жэлэй туршада партийна, советскэ болон ажахын тон харюусалгатай хүдэлмэринүүдтэ дэбжүүлэгдэһэн байна.

Манай парти ба тэрэнэй Центральна Комитет революционно нюуса тэмсэлэй ба гражданска дайнай жэлнүүдтэхи хатуу шанга һургуулиие гаталан гараһан кадрнуудта онсо анхаралаа хандуулдаг. Энээниие юун эли тодоор гэршэлнэб гэхэдэ манай съездын делегадуудаар үнинэй большевигүүд-ленинецүүд, тэмсэлдэ хатуужаһан большевистскэ гвардиин алдарта түлөөлэгшэд һунгагдаһан байна! Коммунистнууд болон бүхы советскэ хүнүүд манай партиин ба арадай агуухэ революционно заншалые арюунаар сахина.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин урда тээ партида ороһон 22 делегат, 1917 онһоо 1920 он болотор партида ороһон 60 делегадууд съездэ хабаадалсана. Партийна стажайнгаа талаар съездын делегадууд иигэжэ хубаагдана: 1921 онһоо 1930 он болотор—24,9 процент, 1931 онһоо 1940 он болотор—34 процент, 1941 онһоо 1945 он болотор 21,6 процент, 1946 онһоо хойшо—13,4 процент болоно.

Съездын делегадуудай составта эхэнэрнүүдэй тоо ямар бэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Съездын шиидхэхы голостой делегадуудай дунда 193 эхэнэрнүүд бии, энэ хадаа бүхы делегадуудай 14,2 ... КПСС-эй XIX съ... делегадууд 12,3 ... съезд дээрэ—9,1 ... юм. Иимэ органи... делегадууд олоор... бэл: Ивановска ... процент, Рязанск... Азербайджанска-... тарска—23 процен... литическэ ажабай... бэриин ажал-ябуу... дэй эдэбхитэйгээр ... дээрэһээ партиин ... нэрнүүдэй тоо ол... олохон эхэнэрнүү... гүрэнэй аппарад... ленностьда ба хү... рюусалгатай туша... нэ. Манай па... 1.414.456 эхэнэр... XIX съездтэй сас... нүүдэй тоо 95.488 ... хэрбээ XVIII съез... жэшэхэ болоо һаа ... олошороо.

Зүгөөр зарим па... цинууд эхэнэрнүүд... хүдэлмэридэ дэбжү... анхаралаа багаар ... Жэшээнь, Ростовск... ганизациһаа шиидх... делегадуудай, орой... эхэнэр юм. Гэхэ зу... зацида 12.748 эхэн... тоологдоно. Армеи... ческэ партиин деле... ба тэдэнэй орой... эхэнэр делегат бо... партийна организа... нэр тоологдоно.

Нүхэдүүд! Влади... нин иигэжэ хэлээ һ... мэдэгдэһэндэ орход... ехэ эмхидхэлэй ш... нүүд эмэгтэй хүдэ... лон таряашадай ду... да, бодото хэрэгые ... даг хүнүүдэй бии... һанагданагүй...». Эн... та Сергеевич Хруще... эли тодоор хэлэгдэ... заабариие мартажа ...

Зүбшэхы голосто... состав тухай мэдээ... шөөрыт.

Съездэ зүбшэхы ... һунгагдаһан 81 деле... ниинь партийна хү... 57-нь советскэ эмх... ниитын организаци... мышленностьда, тр... рилгада ба хүдөө ... мэрилжэ байгшад б... делегадууд дээдэ ба ... дэ эрдэмтэй, 10 дел... эрдэмтэй юм.

Зүбшэхы голостой ... тийна стажайнгаа ... хубаагдана гэбэл: 1... —3,6 процент; 1921 ... хүрэтэр—11,1 проц... 1940 он хүрэтэр—24... онһоо 1945 он хүрэ... цент, 1946 онһоо х... цент болоно.

Нүхэдүүд!

XX съездын деле... тухай мэдээсэл ха... Союзай Коммунисти... улам ургажа ба бэ... ниие, ажалша ниит... талаар дүй дүршэл... мүн гүрэнэй аппара... баринуудые, промыш... лон хүдөө ажахы... талаар баян дүй д... һониие гэршэлнэ. Со... Коммунистическэ па... тийна байгуулалты... гуримай үндэһэ һуу... гөө хүдэлмэриие са... лан һайжаруулаа. ... хын бүхы һалбари... скэ дэбжэлтэ саашад... хэ хэрэгые толгойлжо ... листическэ ажахын ... хидхэхы кадрнууды... анхаралтайгаар хү... дэбжүүлнэ.

Энэ съезд хадаа ... нүүдэй нягтаар жа... ниие, партиин нэрэ ... сэнүүдэй хэлбэришэ... байһаниие дайша... дээшэлүүлэн комму... гуулалтын түлөө ш... нуудта арад ниитые ... шадахаар бэлэн бай... доор гэршэлнэ. Ма... мын агуухэ идейну... ческэ партиие ба со... шэнэ илалтануудта б... таршалгада зосигжу... ташалга).

Редактор Д. Л. ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59 пропаганды и пере... культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00693. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР.